

Kaimas linksmina miestą

Satyros teatro spektaklių pluoštas Chicagoje

P. JANULIS

Kaip jau ne kartą esame minėję, lietuviai niekada nebuvo linkę lengvam žanrui, todėl ir tos srities aktorių ar vienetų nebuvo per daug. Nors lietuviai ir mėgsta humorą, tačiau juos paliešti irgi reikia gana atsargiai, nes daugumas tuoj išsikeičia, išžiūrėdami visur tik piktą valią. Iš antros pusės, lietuviai dažnai humorą naudoja savo priešui suniekininti. Tam tikra prasme humoristiniai reikalai šiek tiek yra pagėrėję, nuolat kalant, kad reikia juoko tik dėl juoko, kad šypsena turi tarnauti poilsiui, o ne kovai su savo priešu.

Nemažą teigiamą darbą ta linkme atliko mūsų jaunieji teatro mėgėjai, dauguma akademinių jaunimas, susispietę į "Antrąjį kaimą". Be abejo, pirmojo ankstesnio kolektyvo nariai buvo ne kartą išbarti dėl vieno ar kito atvejo, kiti viskuo pasipiktino, kiti aplamai nemokėjo juoko priimti. Kaip vienas žurnalistas teigė, jog "Antrasis kaimas", nuvažiavęs su savo programa kitur pagastoliu ti, kai kuriuos miestuose atrado tikrai kaimą, nes žmonės visai nemokėjo humoro pagauti. Tiesa, tai liečia daugiau senąjį Antrąjį kaimą, gi naujasis, dabar atsikūręs "Antrasis kaimas", beveik su visai naujais aktorais, šiandien yra paėmęs kiek kitokią kryptį — jis dar labiau pasuko juokas juokui, šypsena šypsena kryptimi.

"Antrojo kaimo" du spektakliai įvyko praėjusį savaitgalį (kiti vyks šį savaitgalį). Programoje ten rašyta "Mes neglostome, o jeigu glostome, tai prieš plauką". Tačiau, programą pamėčius, neatrodo, kad jaunieji kaimininkai būtų labai glostę prieš plauką. Kaip minėjome, visa programa yra daugiau poilsinė, gerai nuteikianti, nors nebūtinai jau visada išsukianti juoką ligi ašarų. Taigi nėra nei ypatingo priešplaukinio glostymo, nei per didelį juoką keliančio humoro, yra programa, skirta poilsiui, ir manome, kad to labai pakanka.

Programa susideda iš dvidešimt dešimties ilgesnių ir trumpesnių gabaliukų. Vieni jų labai skaidrūs, kiti sunkesni ne tik savo priėjimu, bet ir pačia mintimi. Iš viso žiūrovas turi pats turėti reikiamą kiekį inteligencijos,

be kurios programa daugelyje vietų gali būti sunkiai pagaunama.

Programa pradeda Teatro festivalio parodiją. Gabalas gana neblogas, tačiau spektaklio pabaigoje atliktas "Sėrnas" (primėnas "Lokį") yra gerokai geresnis. Jame dar prisimenama ir kita opera — "Maras". Tarp tų ilgesnių gabaliukų maišosi trumpesni, vieni lietuviški, kiti amerikietiški, gal pasiskolinti iš panašaus teatro vienetų. Vienos televizijos programos parodija yra gera, tačiau dantų pastos reklamavimas, kažkaip lyg ir rėžia ausį, galėtų ta reklama būti ir kitokio pobūdžio, dabar kiek atsi- duoda vulgarumu. Lygiai taip pat beveik pigių anekdotų nuskamba "Isūnymo agentūroje". Kiek neskoningas, lietuviams ne charakteringas, mažiau įdomus gabaliukas "Astronautai". Be abejo, nieko ten nėra rėkiančio, bet be "Astronautų", manau, programa nebūtų blogesnė. "Romano konkursas" iš esmės geras, tačiau pačią pabaigą reikėtų spręsti gal kiek kitaip. Pavardės yra gera aktualumo priemonė, tačiau šioj vietoj ji suskamba lyg prasivardžiovimas. Šiaip jau visi kiti gabaliukai gana patrauklūs, mieli klausyti ir žiūrėti. Kaip minėjome, programai sekti reikia tam tikro inteligentiškumo. Jeigu nebūsi nei truputi susipažinęs su Hamletu, tai kaukolės nors ir aktualus kilnojimas nieko gero nesakys, lygiai taip pat nėra reikšmingas eilėraščių tam, kuris nežino Miškinio eilėraščių apie žaliąjį kaimą. Dar blogiau su ški- cu apie poeziją, kadangi ne tiek daug mes jos žinovų turime, ir pavaizduotų mūsų įtaka daugeliui neatrodė taip jau įdomi, kaip ji atrodo įdomi poezijos mėgėjui ir gerai su ja susipažinusiui. Pui- kus gabaliukas "Pasaka", kuris,



Vytautas Kasiulis

Raitelis

jei dabar nebūtų nešiojami baltinių formos sijonai, gal nebūtų toks aktualus. Kiekviena atveju programa gana patraukli, ir pu- santos valandos tikrai malonu tokioje nuotaikoje pasidėti.

Scenoje buvo daugiau aktorių, negu jų išvardyta programoje, kurioje randama: Elvyra Kavaliūnaitė — Shannon, Lydia Klytė, Marytė Mažeikaitė, Rimas Cinka, Vytautas Marčiukaitis, Virgis Smilgis, Romas Stakauskas.

Šviesų efektai ir kitos pagalbinės priemonės visur gerai derino si, buvo lengvai sprendžiamos, nuotaikingos ir spalvingos, kaip ir patys teksto gabaliukai. Tačiau kai kurie jų yra betiksliai, neturį didesnės prasmės, bet tarp daugelio ir jie prisideda prie bendros giedros ir skaidrios nuotaikos, tikro kultūringo poilsio.

Tam jaunam, šauniam vienetui, nepabūgusiam darbo, linkė- tina nepavargti, linksminti ir toliau lietuvi, dažnai nervus gadinan- tįj reikalingom ir nereikalingom kovom. "Antrasis kaimas" vertas visiems pamatyti ir vi- siems parodyti.

Jaunimas tapo Schumanno portretą

Muzikinis Lapinsko studijos vakaras Chicagoje

Darius Lapinsko piano studija Chicagoje lanko daugiau kaip 30 mokinių, kurių didžioji dalis — pradedantieji, maži vaikai. Kompozitorius nesitenkina vien "atbūti savo valandas", bet stengiasi, jungdamas muziką su kito- mis meno šakomis, atverti moki- nio širdžiai ir platesnei, jam su- prantamą, meninį pasaulį, lavinti skonį, estetinius jausmus.

Praeito šeštadienio (II.22) va- karas Jaunimo centre buvo skirtas Robertui Schumanui. Pagrin- diniai vakaro rėmai sudaryti iš Schumanno svarbiausių biogra- finių detalių, parašytų sklandžiai pulsuojančiu muzikos ritmu. Tek- stą skaito Jaunimo teatro akto- riai: Lucijus Alenskas, Marytė Smilgaitė, Jūratė Jakštytė ir Rim- vydas Vasukevičius. Skaitoma be jausminio "kvėpavimo", bet ritminga forma, ir iš skirtingų balsų tembro F frazė sužiba plas- tine išraiška.

Iš Schumanno biografinio tek- sto savaime išplaukia muzikinės iliustracijos: tai įvairūs fortepijo- nui gabaliukai, kuriuos atlieka maži "studentai" ir ornamentiniai "instrumentalistų" ansam- bliai, kuriuose pasirodė ir Claros silueta (Margarita Momkienė). Be to, romantinei egzaltacijai pa- kelti, pasigirsta Schumanno še- šios meilės dainos, kurias atlieka lietuvių operos solistas Bronius Maciukevičius, akompanuojant Lioretai Plienaitėi, Daliai Mači- ukevičiūtei ir Aušrai Laurušony- tei. Stambiausia to vakaro Schu- manno veikalą — "Vienos kar- navalo" paskambino aukštąs, lie- sas, ilgu pirštu jaunuolis Algimantas Viktoras. Reikia manyti, kad jo pianizmas nepasibaigs su jo jaunyste.

Darius Lapinskas turi auksinį raktą į jaunųjų širdis, mokėda- mas iš jų išgauti savo spektaklio idėjas daug variantų. Jis, kaip dai- lininkas, kuria iš įvairių akme- nėlių naują, efektingą spektaklį, vienodai ir sąžiningai dirbdamas su suaugusiais ir su vaikais. Tam jis skiria daug laiko, gal net va-

gia lobį iš savo talento ir išbar- to vienam vakarui. O gal ir ne? Gal tik bando, gal tik ieško sa- vo kūrybai idėjų, naujos išraiš- kos kūrybiniam troškuliumi?

B. Ch.

● Apie mirusius J. Balčikonį ir Petrą Klimą iš okup. Lietuvos rašoma, kad "juodu mirė Vieš- patyje". Kitame laiške apie Kli- mą rašoma, esą Jis mirė kata- li- kiškai. Kaip žinoma, J. Balči- konis visada buvo tikintis, o P. Klimas į bažnyčią sugrįžęs kiek vėliau.

● "Publishers Weekly" vasa- rio 10 d. numeryje paminėjo Al. Barono knygą "The Third Wo- man".

Kertinė Parastė

GINKLŲ FONDAS IR LITUANISTINIS ŠVIETIMAS

Skaitytojas, tur būt, nus- tebs: kaip čia dabar ginklai prie švietimo? O dėl to, kad šitoks sugretinimas čia rašan- čiam primena vieną analogiją. Jeigu kadaise nepriklausomoje Lietuvoje būtų kas nors bent kiek rezervuotiau pasisakęs dėl Ginklų fondo organizatorių įtaigojamos minties, jog tik stiprus šios rūšies fondas gali apsaugoti ir išgelbėti tautą, į tokį žmogų būtų buvę pažiū- rėta kone kaip į valstybės iš- daviką. Pavojus panašaus epi- teto susilaukti, atrodo, yra ir dabar kiekvienam, kuris imtų ir suabejotų, kad ne vien litu- anistinės mokyklos išlaikymas yra pati didžioji mūsų čia bu- vimo prasmė. Dar pavojingiau tuo suabejoti šiais Litanistinio švietimo metais, kada įti- kėta jau beveik nediskutuoti- na aksioma, jog net visa pusė Lietuvos fondo procentų turi nubyrėti švietimui.

Anaipol niekas čia ir nenori tvirtinti, kad lituanistinis švietimas mums nereikalingas ir neremtinas. Tik, sakytume, turi būti saikas ir balansas. O mes lietuviai jau tokio būdo: neretai pametame saiką, į ką įsikabiname, tai nieko kito pa- šalėje ir nebematome, šventai įsikalbėdami, jog visos tautos prasmė kabo ant to, į ką mes patys, pasidavę susikurtam ūpi, įsikabinome.

Jau beveik sau įsišnekėjome, jog su šeštadieninėmis ir kito- kioniš lituanistinėmis mokyk- lomomis ir joms vadovėlių leidi- mu mes čia šiandien atradome naujas ir anksčiau niekieno nejudintas Amerikas, kad vi- suomeninė ir kultūrinė bendruo- menės prasmė ir tautinis įna- šas glūdi tik šiose mokyklose, visa kita laikant beveik tik antraeiliumi dalyku.

Tuo tarpu iš tikrųjų mes čia daugiausia rūpinamės tik vai- kais ir senėliais: pirmuosius pramokydami šiaip taip pasi- rašyti lietuviškai, antruosius pagerbdami jų senatvėje. Nie- ko neturėtume prieš, jei būtų bent tiek pat dėmesio skiria- ma tam visokeriopai prasme kūrybingiausiam darui, kuris yra žmogaus dirbamas tarp vaikystės ir pagarbios senat- vės. Kada vis daugiausia dė- mesio ir lėšų mectenatai ir fon- dai skiria jaunatviškam lita- nistiniam švietimui, o kone vi- sai nesirūpinama iš jaunatviš- ko amžiaus išėjusių mūsų kul- tūrininkų kūrybinio darbo są- lygomis, tai jau nėra gerai. Si- tuacija man primena tokią analogiją. Mes čia esame pa- našūs į sėjęją, kuris visada tik sėty ir sėty, bet visai nesirū- pintų derliaus nuėmimu, palik- damas jį supūti rudens darga- nose. Kokia tada jo sėjos pras- mė?

Jaunatviškam švietimui da- bar tenka visa pusė fondinių lėšų. nesgi reikia apmokėti pratinu ir vadovėlių paruoši- mą ir kt. Žinoma, kad reikia, tam nerieštaraujame. Prieš- taraujame tik tokiai padėčiai, kai rašytojui už romaną, poe- zijos rinkinį, ar dramą, kai muzikui už kūrybą, ar moksli- ninkui už lituanistikos veika- lą, niekas neapmoka arba mu- metamas tik pasigailėjimo tru- pinys. O argi tai nėra sun- kus darbas, gal net labiau

Neapsigaukime. Laikotarpy- je tarp pirmojo ir antrojo pa- saulinio karo lituanistinės pa- mokos, kaip privalomas daly- kas, buvo beveik visų lietuviš- kų parapijų mokyklose. Vado- vėlių seserys taipgi išleisdavo apščiai. Nemažai jų nei meto- du, nei išorine išvaizda neatsi- liko už tuo metu leidžiamus nepriklausomoje Lietuvoje. Bet koks viso to rezultatas? Ar išaugo iš to laikotarpio bent vienas aukštesnio lygio čionykštis lietuvis rašytojas, menininkas, muzikas, tautinę sąmonę nepraradęs pirmieji mokslininkas, pirmaujantis ir daug ką savo tėvų žemei lai- mintis šio krašto sostininkiš- kas politikas? Ar mes dabar panašiai neapsigausim, ar ne- nueisim tais pačiais keliais, kai įsikalbėsime, aukščiau ir giliau nesiekdami, jog pra- mokymas lietuviškai rašy- ti ir išleidimas elementaraus vadovėlio yra kažkoks jau la- bai išskirtinis kultūrinis įvy- kis? Tuo atveju, kiek mes bū- tume kultūrine prasme pažen- gę nuo didžiojo vyskupo Va- lančiaus laikų, kai jis užsimo- jo parapinėse mokyklose išmo- kyti lietuvių gimtosios kalbos rašto? Tai buvo milžiniškas ir epochinis vyskupo žygis 19-to amžiaus vidurio sąlygų ir is- torinės raidos kontekste. Čia- uai tai būtų anachronizmas ir atsilikimas lietuvių tautos kultūrinėje raidoje, jeigu mes tuo pačiu pasitenkintume ir nieko daugiau nereikalaudume 20-to amžiaus pabaigoje.

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery

- Ginklų fondas ir lituanistinis švie- timas.
- Kaimas linksmina miestą.
- Jaunimas tapo Schumanno portre- tą.
- "Aidu" žvilgsnis į 1968 metų kul- tūrinį aruodą.
- Dar kelios pastabos dėl LE XV tomo.
- Jonui Kardeliui iškilavus.
- Jonas Kardelis — teatro kritikas.
- Oskaro V. Mlašiaus eilėraščiai.
- Vėl šis tas apie Oskarą V. Mi- lašų.
- Jauno pianisto profilis.
- Solženicino "Vėžio palata".
- G. B. Pergolesi komiška opera.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.



Vytautas Kasiulis

Solis



Vytautas Kasiulis

Gatvės muzikantas

Kultūros temomis kitur

Zvilgsnis į 1968 metų kultūrinį aruodą

Pirmasis šių metų sausio mėnesio "Aidu" žurnalo numeris savo puslapiuose pateikia labai platų ir išsamų praėjusių metų aprašą "Zvilgsnis į 1968 metus." Straipsnyje apglėbti visi žinykščiai anų jubiliejinių metų įvykiai ir darbai, vietomis palydinti juos ir taikliai redaktorių komentarai. Kultūrinio Draugo puslapiuose, apskaitami grynai politinę bei visuomeninę straipsnio dalį, norėtume atkreipti mūsų skaitytojų dėmesį į kai kuriuos minėtų straipsnių akcentus, kai ką iš jų čia paeituodami.

Pirmiausia dėl bendravimo su Lietuva. Šią temą čia nepriskiriame vien politikos sričiai, kadangi ryšium su tuo kylanti problema dažniausiai yra jungiama su, taip vadinamais, kultūriniais ryšiais. "Aidu" apžvalgininkas (reikia manyti, pats žurnalo redaktorius), be kita ko, visa tai užgriebia šitaip:

"Nėra klausimo dėl išeivių santykių su tėvyne, bet yra klausimas, kaip protingai santykiuoti, kad tėvynei pagelbėtume, o ne okupantui pastarnautume. Pagal tai mums atrodo, kad ne be pagrindo savo nuostatyti laikome 1. kiek galint mažiau šį klausimą viešai spaudoje beprasmiškai keldenti ir 2. kiek galint ramiau ir nuosaikiau į dalykus žvelgti. Antraip, tik žiebsime savo tarpe beprasmišką nesantį."

Juo blaiviau ir paties dalykus žvelgsimė ir juo mažiau abstrakčiai dėl "formulių" ginčysimės, juo viskas bus visiemis aiškiau. Beprasmiška ginčytis dėl "kultūrinių ryšių", bet pamiršti, kad ne mes, o okupantas nusprendžia, kiek ir kokių ryšių leisti. Kad okupantas tiek tiek praskleidė ankstesnę užlanką "kultūrinių ryšių" vardin, galime tik teigiamai sutikti. Teigiama ir sutinkame. Džiaugiamės visais tėvyneje pasiekiamais kūrybiniais laimėjimais (nors negalime dėl jų pamiršti nei apamai okupacijos, nei sistemingai, nors tyliai vykdomos rusifikacijos). Vertiname liuanistines studijas ir kitus mokslinius darbus. Domimės rašytojų kūrybinių augimų ir naujomis pajėgomis. Bent iš reprodukcijų sekame tenyktį dailės gyvenimą. Klausomės bent iš plokštelių lietuvių muzikos kūrėjų ir atlikėjų, o kai atvyko V. Noreika ir kiti, priplėdė sales ir tai natūralu. Bet ar natūralu, persant "kultūrinius ryšius", neįsileisti iš laisvojo pasaulio nei lietuviškos knygos, nei spaudos? Nėra gi kalbos, kad tėvynei likusieji taip pat domisi mūsų pasiekimais, kaip mes domimės jų laimėjimais. Telsėtis šis domesys, bet okupantas siekia jį sukalti išnaudoti savo politiniams tikslams: jei kas yra natūrus, manydamas galis "kultūrą" atsieti nuo "politikos", tuojau pat patiria, kad sovietinio okupanto akimis "kultūriškai" nebendradarbiaus tol, kol savo domesio lietuvių kūrybiniais pasiekimais nepavers pritarimu "tarybiniai santvarka", taigi rusų okupaciniam režimui. Čia galime atsieti kultūrą nuo politikos, bet sovietiniam pasauliui tai neatsiejami dalykai.

Tai komplikuoja net ir "kultūrinis" santykius. Kai anksčiau sovietinėje spaudoje būvome bendrai vieti niekiamai, tai dabar jau darome mūsų tarpe skirtumas tarp kultūrininkų ir politikų (ar panašiai tarp "jaunujų" ir "senųjų" ar "liberalių" ir "klerikalių"). Rodoma simpatiško dėmesio tai vienam, tai antram rašytojui, dailininkui, muzikui, pagarbiai pamintint jo amžiaus sukaktį ar kuria kita proga. Tai aišku teigiamas dalykas. Bet ar kuris iš pagerbiųjų gali be niekur nieko šia pagarba džiaugtis, nepaisdamas savo tautinės savigarbos, kai tose pačiose skiltyse mūsų politinio bei visuomeninio gyvenimo veikėjai niekinami kabutės rašomais "vaikutojais"?

Liesdamas mokslinius bei informacinius leidinius ir pasidžiaugęs Lietuvių Enciklopedijos bei "Mūsų Lietuvos" keturtomio užbaigimu, o taipgi žodyniniais bei kalbotyriniais veikalais ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidžiamais tomiais, apžvalgininkas dar sako:

"Nors ir didelio užmojo darbu buvo pamei baigta, tačiau apamai nedaug tesulaukėme mokslinių ir apskritai intelektualinio intereso knygų. Pamei kone visos jos siejios su istorija. Tai atitinka išvėlinę visuomenę gyv istorinį domesį. Bet šis domesys neįdomis pradeda vesti nuo mokslinės istorijos į bergždžią fantaziją, nuo tiesos į niekus". (Čia turima galvoje, kaip toliau matyti, inž. L. Mikšio 700 psl. knyga "Iš istorijos ūkanų ateina Lietuva" ir "Dirvoj" ėjus C. Gedgaudo straipsnių serija "Lietuvių tautos kilmės beiškant").

Žvelgiant į grožinės literatūros 1968 metų knygas, konstatuojama: "Grožinės literatūros knygomis perėtieji metai buvo itin derlingi tiek poezijoje, tiek prozoje. Sulaukėme 8 eilėraščių rinkinių, 10 prozų ir 1 dramų knyga. Tačiau, deja, kiekybinis derlingumas dar neriskia ir kokybinio derlingumo. Ir pereitų metų pusė (ar net daugiau) knygų buvo daugiau gaminių, negu kūrinių, nes priklausio greičiau paprastai lektūrai (jei ne tiesiog makulatūrai), o ne literatūrai šio žodžio griežtąja prasme. Taip yra visur, ne tik pas mus. Tačiau kitur dėl lektūros apamai nėra kalbama: ji randa savo skaitytojus kitais keliais. O pas mus vis norima, kad visa, kas parašoma, jau būtų laikoma literatūra. Todėl ir piktinamasi dėl sulaukiamos kritikos."

Kalbant šiame "Aidu" straipsnyje apie praėjusių metų teatrinę veiklą, aišku, daugiausia vietos skiriama Chicagoje įvykusiam Teatro festivaliui. Trumpai apibūdinamas festivalio pasiekimai rezultatai, apžvalgininkas taria:

"Tačiau, nors festivalis ir atspindėjo pernykščių metų sceninę veiklą, dar nebūtu galima sakyti, kad jis apamai parodė mūsų scenos lygį. Vidurki — taip, viršūnes — ne". Ir toliau dar priduriama:

"Nėra kalbos, kad apamai I teatro festivalio sūrengimas yra sveikintinas. Bet jis buvo sukurštas be reikiamo pasirėngimo, per skubiai, be to, ir be sistemingos suplanavimo. Per daug neskubėjus, be abejo, būtų buvę galima susitarti, kad festivaliui būtų pasirėngę ir kiti dramų mėgėjų sambūriai. Būtu taip pat reikėję pasistengti, kad festivalis būtų atspindėjęs ir mūsų dabartinę dramą (dabar gi Čiurlio-nienės ir Kairio rodyta po de scenos veikalus, o visai dabartinę mūsų dramai atstovavo tik Kairys)".

Žvelgiant į 1968 metų mūsų dailės gyvenimą, apgalvestajama, kad Pasaulio lietuvių bendruomenės seime New York'e nebuvo suorganizuota dailės parodos, iškeltus pasiteisinimus laikant toli gražu nepakankamais:

"Tiesiai teisintis, kad kongreso rengėjai neįstengė parodos surengti, visai skirti prašytos sumos. Jei norėtume sudarinėti amerikoniškus biudžetus, tai niekur nieko neįstengtume padaryti. Bet kaip anksčiau, taip ir dabar buvo galima išleisti rasti."

Nors šiaip praėjusiais metais parodos kolonijose neįstengė, bet dėl mūsų dailės gyvenimo tikrovinio lygio apžvalgininko per daug nesi-džiaugiamas:

"Šiaip mūsų dailės tikrovę galima labai paprastai apibūdinti: ten pat visį rengia savo parodas, tie patys rengėjai lygiai visiems talkina, visų parodas lygiai išgirda draugiškos recenzijos, visų paveikslai lygiai perkami, trumpai tariant, lygiai lygiai lygiūs. Deja šį "lygybę" yra iliuzinė, nes paveikslų kaina dar neliečia lygybės vėrtės (paaiškės tai, bet jau po "laiko")."

Baigdamas 1968 metų aprašą, "Aidu" apžvalgininkas suregistruoja visų tautis metais mitrusių mokslininkų, visuomenininkų, rašytojų, apamai kultūrininkų pavardes. Baigus jausmas skaitytoja apima, kai vienotė vietoje pamatai, ko ir kiek netektą. Bet čia pat sužymima, kad kiek tautis metais mūsų jaunioji karta igijo mokslo laipsnų. Ilga doktorantų eilė aki ir širdi džiugina. Tačiau ties jais apžvalgininkas ir stato klausukų, paaiškindamas jį šitaip:

"Nėra klausuko dėl mitrusių, nes mitties atsakymas yra galutinis. Bet yra klausukas dėl ateinančiųjų, nes jie stovi prieš klausimą, kiek ryšis taip gyventi, kad neliktų tik sau gyvenę. Ir būtent specifiška šis klausimas kyla lietuviškoj plotmėje. Vėžliai mūsų jaunimas siekia mokslų kūrybingam ir gyvenimui įsijungimui. Tik svetur, deja, tai dar neriskia įsijungimui ir į savąją bendruomenę. Šiaip ar taip su



J. Maleška

Karvės raudonoj pievoj

ši nuotrauka Lietuvių foto archyvo skelbtame spalvotų skaidrių konkurse laimėjo antrąją vietą. Nuotrauka pasižymi netikėtų spalvų deriniu, kuris juoda — balta reprodukcijoje visai pradingsta. Pieva yra rusva, medžiai ryškiai raudoni, dangus — mėlynas su baltu debesiu.

Dar kelios pastabos dėl LE XV tomo

Pastarajame "Aidu" numeryje (1969, Nr. 1) V. Vizgirda kritikuoja LE XV tomo išspausdintus dr. J. Griniaus ir P. Jurkaus straipsnius apie lietuvių dailę, o drauge pakaltina redaktorių už anų straipsnių idėjomą toman.

Sia proga noriu priminti, kad V. Vizgirdai buvo duota galimybė pačiam prisidėti prie tų straipsnių parengimo. Dar 1959 metais jis buvo man pataręs straipsnio apie lietuvių dailę reikalu kreip-

VINCAS MACIŪNAS

tis į vieną jo pažįstamą bendradarbį, su kuriuo jis turis ryšius ir kuriam jis pats padėsiąs patarimais ir turima medžiaga. Taip ir padariau. Deja, praėjo eilė ilgų metų, o prašyto ir pažadoto straipsnio, nežiūrint pakartotinių pastetiravimų ir priminimų, negavau, todėl buvau priverstas

išskotis kitų bendradarbių, kurie sutiktų straipsnį parašyti, kad ir dėl ano sutrukdymo mažiau beturėdami laiko. Ar anas negauta sis straipsnis būtų buvęs geresnis, kaip Vizgirdos kritikuojami, dabar nėra duomenų spresti.

Tame pačiame "Aidu" numeryje 1968 metų apžvalgininkas (nepasirašęs, tad, tur būt, pats redaktorius) daro priekaištų dėl LE XV tomo suredaguavimo. Tur būt, neapsiriksiu, duodamas panašų bendro pobūdžio atsakymą, kad XV tomas suredaguotas jei ir negeriau, tai ir neblogiau kaip kiti LE tomai, kurie turėjo ir tuos pačius bendradarbius (o nuo jų juk visų pirma ir priklausė enciklopedijos straipsnių kokybė), ir panašias redakcines "bėdas", o kai kurių straipsnių taip pat ir jiems pristigdavo. Manydamas, kad nebūtu korektiš ka kritikuoti kitus tos pačios enciklopedijos redaktorių, pateikšiu vieną pavyzdį, akivaizdžiai parodantį skaitytoji, kokių sunkumų iškildavo LE redaktoriams. Pz. paskutiniame XXXV LE tome yra aprašyta zanavykų tarmė, betgi tame pačiame tome nėra juk svarbesnio straipsnio apie žemaičių tarmę. Žinoma, ne-reikia kaltinti ano tomo redaktoriaus, kad jis bus tą straipsnį pamiršęs. Jis bus jo negavęs, nes LE bendradarbis nebus spėjęs lai ku parašyti (vėlg, kas čia pas mus dabar viskam ir visada gali

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

žmogų išseimantis negu elementoriaus ar pratimų sąsiuvinio paruošimas. Argi Ramono, Aisčio, Landsbergio, Niliūno, Nagio, Maceinos, Girmiaus, Šilbajorio Jakubėno, Bacevičiaus, Lapinsko kūryba išiekančių tautos lobių aruode mažiau reikiška, negu to ar kito pradžios mokyklos mokytojo parengtas elementarus vadovėlis?

Reikia pagaliam mums įsikalti, kad liuanistinis švietimas nėra galutinis visų mūsų žinykščių pastangų tikslas, o tik priemonė, siekiant mūsų čia buvimo metų įprasminimo kultūrinio ir nepakartojamu indėliu bendrinis tautos lobių aruodas, būnant tuo pačiu ir jos laisvės kovų dalimi.

O šito bus pasiekta, kai visų mūsų dvasinių ir materialinių išteklių pati didžioji dalis bus atselektą ne vaikams ir seneliams, bet pajėgiausio ir kūrybingiausio amžiaus žmonėms ir jų brandiems užmo-

jams. Sakysim, kiek bus laimėta ir kiek pralaimėta, jei bus išleistas pirmo ar antro skyriaus pratimų sąsiuvinis (žinoma, būtinai reikią ir jų), bet niekas stipriau nesirūpins "Lituanus" žurnalo gyvybe ir jis numirs?

Tad sveikintinas yra ir pirmas Lietuvių fondo procentų didesniu kiekiu paskyrimas, užsakant prof. Zenonui Ivinskui parašyti trijų tomų kapitalinę Lietuvos istoriją. Tebūna tai tik šitokių realių ir didesnių žygių pradžia, negalint kūrybingiems užmojams ir dar nepavargusiems kūrybingiems žmonėms konkrečios, juos nuo kitų darbų atpalaiduojančios paramos. Ir šitai reikėtų daryti neatidėliojant. Nes už dešimtmečio kito, o gal dar ir greičiau (geriau čia galvoti blogiau, negu apgaudingai save ramintis) turėsime fonduose pinigų krūvas, bet nebus nei kam, nei už ką juos duoti. Kokia nauda tada bus iš mūsų šiandieninio šykštumo ir net nesugaudymo, kam ir kur tie pinigai gali būti labiausiai naudingi ir tautai prasmingi.

Lituanistinio švietimo metais šios mintys anaipol nėra loks nors pasisakymas prieš lietuviškąją mokyklą. Gink Dieve, ne! Tai tik noras atkreipti dėmesį, kad nebūtume siaurai vienašališki, nepasi-duotume tuose ar kituose metuose įsivyravusiam ūpui, bet visą turimų priemonių ir išteklių jėga nukreiptume, neužmiršdami vaikų ir senelių, vis dėlto į pajėgiausią viduriniojo amžiaus mūsų kultūrininkų kartą, kuriai nuėjus pensijon, vargu ar jau sulauksime kitos, lietuviškoje kūryboje taip gausios ir taip pajėgios. O šitai suprasti reikią visiems dabar, nes laikais nelaukia.

k. brd.

turėti pakankamai laisvo laiko), o redaktorius juk negalėjo tokio specialaus straipsnio pats parašyti. Tokia ir buvo kieta mūsų gyvenimo tikrovė, su kuria ne kartą teko grumtis LE redaktoriams. Tad ir visai neteisingas yra "Aidu" apžvalgininko priekaištas XV tomo redaktoriui, kad jis savo tome "pamiršęs" kad jis buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (įjungiant čia ir psichologiją bei pedagogiką). To str. buvau seniai prašęs ir apie jį ta proga ir paaiškinęs. Priminsiu: tai bus vienas iš atskirų str. apie paskiras mokslo disciplinas, kurių visuma sudarys Lietuvos mokslo apžvalgą". Rašiau jam tuo reikalu dar ir po mokslinės kūrybos apžvalga. Tokia apžvalga ne tik buvo numatyta, bet ir buvo kreiptasi į visą eilę bendradarbių, kad jie aprašytų jiems artimas mokslo šakas. Štai pzy. dabartiniam "Aidu" redaktoriui rašiau 1959. I. 27: "... norėčiau paprašyti, ra-dus laisvesnę valandėlę, parengti manajam LE tomui straipsnėlį apie liet. filosofiją (

Jonui Kardeliui iškeliavus

BRONIUS KVIKLYS

Vasario mėn. 10 d. Montreale miesto Kanadoje su gyvaisiais atsiskyrė vienas iš žymiųjų mūsų žurnalisto, kultūrininko, politikos ir visuomenės veikėjo — Jonas Kardelis, ilgametis "Lietuvos Žinių", kanadiškos "Nepriklausomos Lietuvos" ir daugelio kitų leidinių redaktorius. Kažkaip netikėtina, kad jis aukštu savo ūgiu ir stambia figūra daugiau nebeįžengs į laikraščių redakcijas, susirinkimus, nebeskaitysime jo taiklių ir visad aktualių straipsnių mūsų spaudoje. Tačiau jokia pasaulio jėga negalės užmušti jo skelbtų kilnaus žmoniškumo ir lietuviškumo idėjų, kurias velionis, it geras sėjęjas, yra į mūsų ir tūkstančius kitų lietuvių širdžių pasėjęs.

Buvo palaidotas ne eilinis žmogus, bet vyras, kuris, pradėdamas 1908 metais, paėmęs laikraštiniško plunksną, tik pereitų metų galėte padėję, tiksliau sakant, kai nebegalėjo valdyti rankos — patį iškirto. Ne kardin, ne kuris kitas fizinis ginklas buvo Jono Kardelio didžiausias ginklas, bet taiklus lietuviškas žodis, naudotas tik vienam reikalui — lietuvių bei stiprinti.

Likimas jam buvo lėmęs gimti Girdžiūnuose, Rimšės apylinkėse, anot jo paties žodžių — gražiausios pasaulio žemės — Rytų Aukštųjų Rimšės, Smalvų, Kalnynės, Zarasų ežerijoje ir kalvotoje srityje. Jo gimtajam kaimui, galima sakyti, nepriklausomybės saulė kaip ir nebuvo užtekėjusi, nes po I pas. karo jį pagrobė lenkai, o 1939 m. raudonų pieštuku žemėlapyje nustatydamos Lietuvos sieną, Stalinas ją priskyrė raudonajai Gudijai. Šis faktas velionį ypatingai kankino, ir viename laiške jis rašė: "Mus

slėgia tai, kad siena su matuška Rusija buvo išvesta per lietuviškas vietas, kai gyventojai verkėdami ir aimanuodami vieni į kitus per naująją "sieną" žiūrėjo ir niekaip negalėjo suprasti, kodėl lietuvių buvo atskirti nuo lietuvių. Bet jau tokia stipresniojo valia — ten viešpatuoja prievarta ir smurtas. O kai okupantą vijo kiltas okupantas, nuo jų abiejų kentėjo Lietuva ir Rimšė!

Kalbėdamas apie savo gimtąją žemę, jis dar pažymi: "Rimšės kraštas — gražus Lietuvos kampelis, daug kentėjęs ir dabar daug kenčias, bet išlaikęs viltį, kad pagaliau ateis laikas, kai lietuvių savo žemėje bus šeiminingais ir laisvai galės kurti gražesnę ir teisingesnę gyvenimą".

Man asmeniškai teko velionį pažinti prieš 35 metus Kaune, kai, pradėjęs dirbti spaudoje, įvairių pareigimų metu senųjų spaudos vilkų tarpe pirmiausia išveždavai jį visu galvos ūgiu kitus prašokanti. Bet ne vien tik ūgiu jis mus prašokdavo.

Dirbdamas mūsų atbūdančio krašto, vėliau nepriklausomybės laikų ir galiausiai išėjusių spaudos, jis išsiskyrė iš kitų kolegų tuo, kad mokėjo ieškoti tiesos, sugėbėdavo ją rasti ir pasakyti tiesiai į akis. Nežiūrint to, jis mokėjo suprasti ir kitų įsitikinimų žmones.

Jis tikėjo į gimtąją žemę, visą širdimi mylėjo jos žmones, ypač vargšus, nuskriautuosius, kuriems pagalba buvo daugiausia reikalinga. Per ištisus 60 metų jis sėjo — skleidė pilną ir tikrą žmoniškumą, teisingai suprantą patriotizmą, lietuvių brolystę lietuviui.

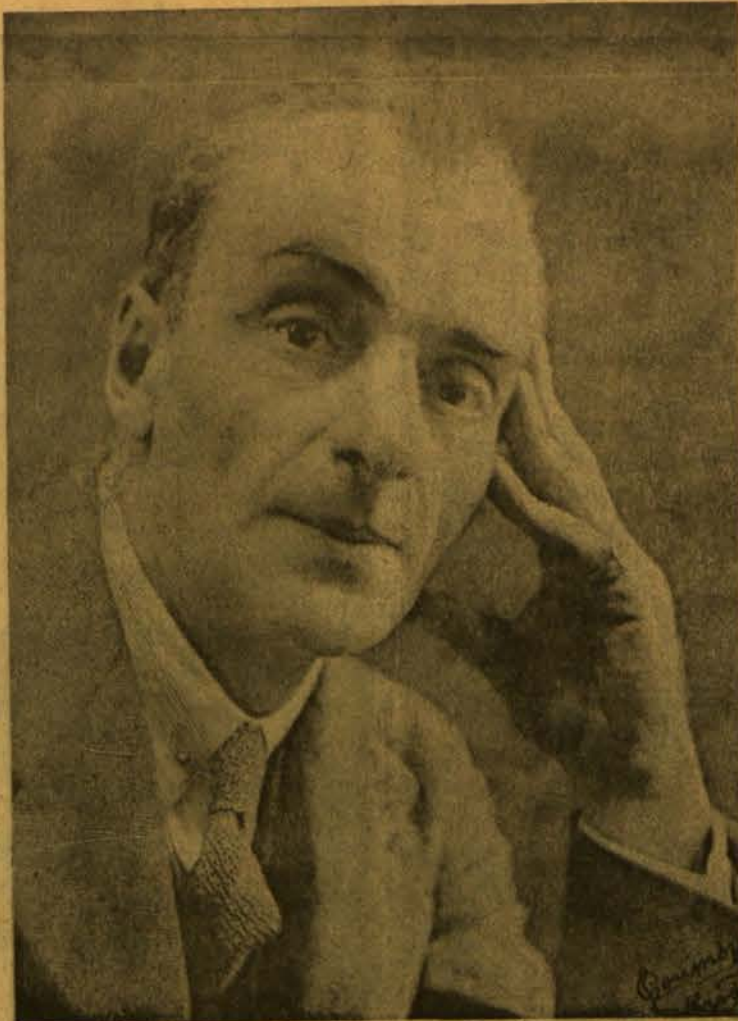
Greičiausiai nebeatsiras biografo ar bibliografo, kuris vien

aktai suskaičytų jo rašinius, kurių buvo daugelis tūkstančių. Kažin ar kas išleis jo rinktinių straipsnių rinkinį. Tačiau vis tiek, ar tai bus ar nebus padaryta, A. A. Jonas Kardelis savo lietuvišką sielą, it tas Biliūno "Laimės Žibury", yra daugelį kartų skaitytojams išdalinęs. Jo žodžiai, mintys, it saulės spinduliai yra į mūsų tautiečių širdis gliliai įsikverbę ir kaip saulės šviesa visada gailinančiai veikia. Grūdas jau pasėtas, jėgas išaugęs, pribrendęs ir paruoštas naujoms gyvybėms skleistis.

Netenka daug aiškinti, kas yra mums šiandieną ir kas seniau buvo lietuviškoji spauda: Ji yra kaip kasdieninė duona; tiesa, apie ją daug nekalbama, bet ji visiems reikalinga ir kasdien valgo.

Vieno iš didžiausių mūsų laikraštijos kūrėjų ir spaudos skilčių maitintojo jau nebeturime. Bet Jonas Kardelis per 60 spaudos darbo metų yra išugdęs daugybę lietuviškojo žodžio, meno, kūrybos mylėtojų, per kurių darbus jis ir toliau reikš lietuvių tautoje.

Gimęs Rimšės apylinkėse, ilgai dirbęs Zarasuose, Kaune ir kitur, ketvirtį šimtmečio paskyręs Vokietijos, Kanados, JAV-bių išeiviams, jis laikinai priglaudžiamas svetingoje Amerikos žemėje, Chicagoje. O Jono Kardelio skelbiamos nemirtingos idėjos, tikėjimas, dar ilgus metus gyvens lietuvių širdyse ir, išaušus Lietuvos laisvės rytui, dėl kurio jis visą gyvenimą kovojo, palydės jį į senas Rimšės kapinaites, kad galėtų ten ilsėtis po sukrypusiais kryžiais — simboliais Kristaus ir gimtosios žemės, kurią jis taip mylėjo.



Oskaras V. Milašius

OSKARAS V. MILAŠIUS

LIETUVA

Tos žemės vardas — Lietuva — paverge mano galvą, širdį. Ateikit, — dvasioje nuvesiu jus į svečią kraštą, ūkanotą, glūdą, šlamanti.

Suvasnokime sparnais — ir šlovisme per šalį, kur kiekvienas daiktas turi išblėsusią atminimų spalvą.

Apgaubia mus vandens lėlių kvapas, plėkstančių miškų garai. Tai Lietuva, la Lithuanie. Gedimino ir Jogailos žemė.

Mums atsiveria susimąsčiusi šalis, kurios vėsi, blyški padangė turi visą piemykštės giminės gaivumą. Ji nepažįsta prabangos liūdnos — subręsti. Po septynis mėnesius patvėrusio žiemos letargo ji šoktelia, nubūdusi pavasario staigiai gorzybei. O nuo vidurio rugšėjo naujas derlius ir varnų kranksmai vėl skelbia ilgą žiemą.

Tada lietuviškųjų vasarų medaus kvepėjimas užleidžia vietą rudeniui dveiksmui, kuris yra lyg siela Lietuvos, — Saldrukštis, kvapas, nelyginant nuvirtusio karštinčios medžio, ar griuvusių po lietaus, kai vasara jau baigias.

Glūdi šviesa užlieja lygumą, o šėmos ūkanos pridengia mišką. Tylų saulės veidą niukia įkyrių minčių blausumas.

Nors dar nesigo, paplūkusiuos keliuos ratus pakeičia rogės. Nuo upės sklinda per laukus linų markos kvapai. Galop iškrinta lapkričio sniegai, ir vakarais sarginiai šunes vėl užtraukia savo begalinę šneką su vilkais iš seno miško, dingusio rūkuso.

LAPKRICIO SIMFONIJA

Ten visa bus kaip ir šioj žemėj. Tas pat kambarys. — Taip, mano kūdiki, tas pats. Gdynių paukštė austant lapuose, Blyškiuos pelyginant mirtis; tada atsikelia tarnaitės, Girdėt duslus, ledinis kibirų beldimas

Aplink šaltinį. O nuožmi jaunyste! Ir tuščia širdie! Ten visa bus kaip ir šioj žemėj. Ten bus skurdžių balsų, žiemos balsų senuose priemiesčiuose, Bus stiklius, surginas dainele,

Applūsi bobulė su nuvalkiota skara, Vardais bešaukianti žuvis; su mėlyna prikytę vyrai. Bespiaudūs į puslėtą nuo neštuvų delną, Kažką niurzgias, tartam Teismo angelas.

Ten visa bus kaip ir šioj žemėj. Tas pat stalias. Bus Biblija ir Goethe, seno kvapo rasalas. Bus popiera, baltoji moteris, išskaitanti mintis. Bus plunksna ir paveikslas. Mano kūdiki!

Ten visa bus kaip ir šioj žemėj. Tas pat sodas, Glūdus, glūdus, tamsus ir tankus. O vidudienį Ten džiaugsis susirinkę žmonės. Kurie dar niekad nesimptė

Ir apie vienas kitą tiek težino: Reikės apsisiaityt lyg šventei. Vienam, be meilės ir be žiburio keliaut pranykusįj nakčiai. Ten visa bus kaip ir šioj žemėj; ta pati alėja:

Ir (popietėj rudens) alėjos vingyje, Ten kur gražus kelias baugščiai nusileidžia, Lyg iš ligos pakilus moteris, Klausyki, mano kūdiki, mes susitikime kaip čion kadaise;

Tu savo drabužėlio andienykštę spalvą pamiršai; O aš tik menką laimės mirksnį pažinau. Tu būsi apsilvilkęs šviesmėle, gailia spalva! Ir tavo skrybėlaitės gėlės bus mažytės, liūdnos.

Jų vardo nežinosiu, nes savo amžiuį Tik vieną liūdną ir smulkutę gėlę pažinau — Nežmirstuolę, senąją snaudalę Slėpynių krašto griovose, Našlaitę gėlę. Taip, širdie glilioj! kaip šioj žemėj.

Ir bus tenai glūdus takelis, drėgnas nuo kaskadų aido, Ir tau kalbėsiu apie miestą ant vandens, Florencijos naktis Ir Bacharacho Rabiną. Ten bus taip pat

Apieš, žemas mūras, Kur snaudžia senas, senas liūčių kvapas, o šalta, Raupsuota ir veši žolė sūbuos ten savo tuščią žiedą Tyliam upely.

Iš prancūzų kalbos vertė
Antanas Vaičiulaitis

Jonas Kardelis — teatro kritikas

STASYS PILKA

Mūsų sceninės kritikos raida. Profesinės scenos pradinių darbų vertintojai: Karštagalviai, tulžingi ir auginimo talkininkai.

Nuo slapųjų vaidinimų ekstazės, nuo pirmųjų viešesnių lietuviškų spektaklių entuziazmo tuos vaidinimus ėmė lydyti: iš pradžių vertinimų kuklios užuominos, vėliau paskaitos, drąsinimo žavesio spaudoje tirados. (Palaipsniui tik pradėjo rodytis gilesni vertinimai bei aptarimai). Pradžiai, mirčiai skirtas lietuvių kalba sceninis veiksmas, drauge su mūsiškė spauda gyvybę atgavęs, tapo svarbus kultūrinio atgimimo veiksnys. Savaimė suprantama, jog nestigo jam nei dėmesio, nei meilės. Tai buvo mylėtojų, pasižventėlių tautinė scena, kuriai atvira širdį rodė žiūrovai, gimtąją kalbą spektaklius laikę dvasinė švente, nacionalinio renesanso manifestacija. Ir visa tai buvo maždaug tik prieš šešiasdešimt metų.

Kritikų mėgėjų vaidinimų a name laikotarpyje sprendimus ėmė skelbti J. Tumas — Valžgan-tas, Liudas Gira, Antanas Smeto-na ir kiti. To paties palankumo ir drąsinimo stiliuje, bet jau statą ir dramaturgijai ir teatro veikė-jams reikalavimus, nenuslėpdami klaidų ar netobulumo. Tolygiai skatindami pažangą, ragindami tobulėti bei lietuvių sceną kelti.

Beveik prieš penkiasdešimt metų, kai kūrėsi Lietuvos profesinė scena, įkarščio, nepriklausomo tautos gyvenimo džiūgavimo atmosferoje, užgimė skirtingo pobūdžio teatrinė kritika. Aštresnė, srovinio karščiavimosi poveikiuose, jaunatviško nerimo, ironizavimo, asmeninių simpatijų sūkuriamo pagimdyta. Kritikoje reiškėsi Pleirytė-Puidienė, Juozas Pronskus-Aklamatė, Faustas Kirša, nagai ėmė niežėti Biliui Sruogai bei kitiems. Pozityviu kritiškų žodžių atsilepdavo Liudas Gi-

ra. Betgi, nepaisant tendencijos ir, sakyčiau, berniokiškos taktikos, mūsiškė, kad ir neramių žaliūku kurtą, sceninė kritika buvo per drasi. Nors kartais buvo gerokai tulžinga ar karštagalviškai reiki, šitaip ji tačiau padėjo pamatus vėlesniems "nepatenkintųjų" prasiveržimams.

Žurnalistas, visuomenininkas, scenos ir muzikos mėgėjas imasi ilgamečio įvairių teatrinų sričių vertinimo triūso. Jono Kardelio objektyvumas, scenos menui pagarba, tiesaus žmogaus ramūs žodžiai — jo recenzijų ir kritikų atskira kokybė. Teatro istorikui metrikos ir bešališko stebėjimo patikimi šaltiniai.

Jonas Kardelis Kauno Valstybės teatro įvykių apžvalgininko bei vertintojo misiją prijungė prie vyriausio dienraščio "Lietuvos Žinių" redaktoriaus pareigų. Apžvelgdavo ne vien dramos ir operos premjeras, lankydamas ir recenzuodavo debiutantų ar naujo sastato, iš užsienio gastrolierių spektaklius, prakalbėdavo apie baletą naujienybėse. Nebijodavo pareikšti principinį nepritarimą, iškelti prieštaraujantį balsą. Tačiau jo kritikos paprastai būdavo ne aistrų, ne kažkurių stimulų padiktuotos, o vien tik atstovavo vertintojo asmeninį skonį, nuvoką ar nuomonę. Norėčiau teigti, jog kritiką Joną Kardelį galima laikyti vienu pačių daiktaiškiausių bei bešališkiausių Kauno sceninės kritikos atstovų.

Sielai artima muzika, jos simfoninis, kamerinis ar vokalus meninis ryštas atliepdavo J. Kardelio jautrioje plunksnoje: tie įvykiai būdavo stropiai fiksuojami, stimuliuojami ir šiltu jausmu palydimi.

Kritikui Jonui Kardeliui tekdamo apžvelgti spektaklius, kuriuose centrinės partijas dainuodavo jo žmona Elzbieta Kardelienė. Jėdu surado išganingą išeitį: kritiškai apibūdinę visus operos

dalyvius, užbaigdavo kukliu konstatavimu: "Violetą (ar Džildą, ar Džiuletą ar kurią kitą partiją) dainavo E. Kardelienė". Toji konstatavimo formulė kartojosi ar tik ne penkiolika metų. Bet niekas, aišku, negalėjo kritikui J. Kardeliui mesti priekaišto, kad kuriuo būdu bando nuteikti skaitytųjų simpatijas solistei E. Kardelienei ar kaip kitaip juos paveikti.

Kaune su Jonu Kardeliu susitikdavau tik teatre, spektaklių metu. Pasitaikydavo drauge bū-

ti sceninėse iškilmėse. Artimesnio ryšio neatsirado, nors su E. Kardeliene gretimai teko praleisti kelių atostogų laiką, kai tobulinosi savo mene. Netiesiogiai veik kasdien prisimindavo savo Jonučiką, ir tuo būdu atsirasdavo su juo kontaktas, moteriškos meilės ir šilumos transliuojamas.

Esu kritikui Jonui Kardeliui dėkingas, nes daug kartų išskirdavo manąsias pastangas Kauno scenoje. Kažkodėl retai nepasitenkinimą pareiškė. Tai gal ir neskelbiamas sentimentas, tik tas dė-

(Nukelta į 4 psl.)



Jonas Kardelis

Nuotrauka V. Mažilio

Vėl šis tas apie Oskarą V. Milašį

30 metų sukaktį nuo poeto mirties kovo mėn. 2 d. minint

J. DAINAUSKAS

O. V. Milašiaus Bičiulių draugija Paryžiuje išleido antrąjį savo sąsiuvinį. Pirmučiausia jame randame 13 Milašiaus laišku, 1897 - 1925 m. rašytų jo mokslo draugui Rolandui Borisui, Prancūzijos karo laivyno karininkui, po I-jo pasaulinio karo prancūzų reparacinės komisijos nariui Berlyne. Tai buvo Oskaro Milašiaus mokyklos draugas, su kuriuo jis draugavo visą savo gyvenimą. Rolandas Borisas Milašiaus kūryba patikėjo iš pat pradžių, ir tik to dėka išliko pirmieji Milašiaus kūriniai, užvardinti "Sudraskytas sąsiuvinys", kuriuos pats Milašius buvo užsimojęs sunaikinti. Laiškai, diidele dalimi, rišasi su vieno ar kito O. V. Milašiaus veikalo užbaigimu ar pasirodymu spaudoje.

Trys paskutiniai laiškai (1922-23 ir 25 m.) rašyti ant Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje blanko. Atrodo, jog mūsų pasiuntinybė Paryžiuje jau 1922 m. buvo gerai žinoma, nes Milašius rašo, jog R. Borisas laiškas, nežiūrint visai klaidingo adreso, jį pasiekęs pasiuntinybėje. 1923 m. laiške Milašius mini, kad po poros dienų turis važiuoti į Briuselį. Pastabose nurodoma, jog tai rišosi su O. V. Milašiaus nuo 1921 metų Lietuvos atstovavimu ir Belgijoje.

Paskutiniame, 1925 m. laiške, rašytame R. Borisui į Berlyną, Milašius klausia savo draugo, ar jis susitikęs su Einšteinu ir "Ar saulė Sidzikauskas žiūrėjęs į tavę kaip Giesmėse?". Pastabose, paremtoje dail. Antano Mončio paaikškinimu, nurodoma, jog esa-

mejamu nustatyti priežasties tos ironiškos pastabos, liečiančios Sidzikauską, kuris tuo metu buvo Lietuvos atstovu Berlyne.

Iš 1927 m. tėra tik Milašiaus vizitinė kortelė su titulu: "Reziduojantis ministeris, Lietuvos Pasiuntinybės Prancūzijoje Garbės Patarėjas". Kortelė R. Borisui siųsta ryšium su "Miguel Manara" pastatymu "Vieux-Colombier" teatre 1927 metais.

"Paraštės" rašinėly pateikiama apžvalga knygų O. Milašiaus bibliotekos, kuriose yra įvairiausių paties Milašiaus pastabų bei prierašų, rodančių jo galvojimo bei tuo ar kitu dalyku susidomėjimo kelius. Daug jų siejasi su Einšteino teorijomis bei visatos supratimu.

Kronikos skyriuje pateikiami duomenys apie O. V. Milašiaus veikalus naujas laidas, jų vaidinimus, paskaitas apie Milašiaus kūrybą, minėjimus ir t. t. Būdinga, kad įvairiuose teatruose labiausiai kartojamas, kaip matyti, jo "Miguel Manara" pastatymas. 1967-68 m. Prancūzijos moderniosios literatūros mokymo programose Milašius randamas tarp didžiausių XX amž. poetų. Čekoslovakijoje rengiamas Milašiaus visų veikalus vertimo leidimas. Paryžiuje (Silvaire leidykloje) pasirodė X tomas jo raštų, kur tilpo ir "Šiaurės lyrikos šešėliai".

"Atbalsių" skyrelyje rašoma: "Lietuvos respublikos 50 metų nepriklausomybės paskelbimo mi-

nėjimą lietuvių bendruomenė Prancūzijoje atšventė 1968. II. 18 d. Paryžiuje, pirmininkaujant S. Lozoraičiui, Lietuvos ministeriui. To parengimo metu Milašiaus kūryba buvo plačiai paminta, gi jo poemos buvo rečitutos Karolinos Masulytės." Naujų Milašiaus Bičiulių draugijos Paryžiuje narių sąrašas yra ir trys lietuviai.

Įžangoje į tuos 13 Milašiaus laišku, J. Bellemín-Noel, vienas tos draugijos vadovų, pabrėžia, jog nors tie laiškai yra vien privatus pobūdžio, bet jie duoda apšviatę ir naujos medžiagos, liečiančios Milašiaus būdą, jo jautrumą kitų žmonių atžvilgiu, kur viskas vis dėlto rišasi su poeto genialumu, neatskiriama nuo jo kasdieninio gyvenimo. Iš tų laišku matyti Milašiaus ištikimumas romantizmui, paties poeto galvojimas, jog jis turėjęs gimti Goethės, Byrono, Shelley, Novailo laikais, pastangos giliausias visatos ir Dieviškos Meilės problemas risti su naujausiomis mokslu idėjomis. Toji Milašiaus ir R. Borisas draugystė, nežiūrint jų abiejų didelio užsilaikavimo politinėje veikloje, neabejotinai tęsėsi iki 1939 metų.

● Istorikas knn. Stakauskas tebėra gyvas ir gyvena Zasliuose prie bažnyčios. Turi savo trobėlę ir 15 arų didumo žemės sklypelį. Kauno kunigų seminarijoje jis dėsto Bažnyčios istoriją po 3 valandas per savaitę. Už tai gauna 45 rublius mėnesinio atlyginimo.

Jauno pianisto profilis

AURELIJA BALASAITIENĖ

Antanas Smetona, jaunas, gabus ir pasižymėjęs pianistas, po ilgesnių studijų ir eilės koncertų Europoje, pereitų apsigyvenimui į JAV. Koncertavęs eilėje mūsų kolonijų, jaunas pianistas jau yra pažįstamas klasikinės muzikos mylėtojų tarpe. Tačiau jo laimėjimai tarptautinėje arenoje, jo viltys bei planai ateičiai tėra žinomi tik nedideliame artimųjų rateliui.

Jaunasis Antanas, paskutiniojo Nepriklausomos Lietuvos prezidento anūkas, jau nuo ankstyviausių jaunystės dienų rodė ryškų muzikinį talentą. Savo motinos bei pirmos muzikos mokytojos pianistės Birutės Smetonienės globoje jis pirmą kartą pasirodė viešumoje, vos būdamas šešerių metų amžiaus. 1956 metais baigęs Clevelando Music School Settlement (tų metų laidoje viešintelis pianistas su garbės diplomu). Antanas Smetona tęsė studijas New Yorko Mannes Muzikos kolegijoje, ją baigdamas bakalauro laipsniu. Gavęs stipendiją, toliau studijavo garsiojo Juilliard Muzikos mokykloje, kurioje įsigijo magistro laipsnį. 1963-1964 metais, laimėjęs Fulbrighto stipendiją, išvyko į Vakarų Vokietiją, kur Freiburgo Aukštojoje muzikos mokykloje toliau tobulinosi garsių muzikų priežiūroje, tuo pat metu pradėdamas koncertuoti didžiuosiuose Vakarų Europos muzikos centruose. Koncertų rengimo praktiškąją pusę dar žymiai palengvino Vakarų Vokietijos specialiai valdiška stipendija (German Academic Exchange). Antanas Smetona koncertavo Lenkijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje, Prancūzijoje ir Anglijoje, pasirodydamas kaip solistas didžiosiose koncertų salėse, televizijoje, radijo stočių programose ir su simfoniniais orkestrais. 1966 metų kovo mėnesį jam buvo paskirta Rockefellerio premija už nuopelnus mene (Award for Artistic Achievement).

Svarbiausias Antano Smetono solo pasirodymas įvyko Londone, Wigmore Hall, 1967 metų pavasarį. Šiškštūs pagyrimams, nuolatinių aukšto lygio koncertų išleptinti, Londono kritikai vis dėlto šitaip įvertino A. Smetonos debiutą: "Buvo pasiektos aukštumos visuose dalykuose, kuriuose pereitą vakarą Antanas Smetona skambino Wigmore Hall. Šis lietuvis pianistas savo debiutu metu patraukė klausytojų dėmesį nuostabių muzikalumu ir ypatingu išpildymo lengvumu. Antano Smetonos techniškas priėjimas prie Chopino Laidotuvių maršo buvo žaviai darnus, Scherzo labai sklandus ir finalas palaipsniui įgaunantis paslaptingumo pianisto imantraus priėjimo dėka" (The Daily Telegraph). "The Times" recenzijos pradžioje pabrėžta, kad Antanas Smetona — lietuvis pianistas ir kad "koncerto metu didelį įspūdį darė jo stiprus ritmo pajautimas ir klavišų technikos tobulumas".

Ypatingai paminėtinas būtų A. Smetonos debiutas su Hamburgo simfoniniu orkestru 1967 metų rudenį, diriguojant garsiam Wilfried Boettcher. Programoje buvo Beethoveno, Brahmsio ir Schumanno kūriniai. Apie A. Smetonos debiutą Hamburgo spaudoje atsiliepė šitaip: "...kritikai iškelia brillantišką pirštų techniką, kuri pasižymi tiek plieniniu kirčiu, tiek subtiliausiu švelnumu..." "Antanas Smetona yra rimtas menininkas jaunųjų pianistų eilėse. Jo technika yra švari. Apie vieną jo ankstyvesnį koncertą Hamburge "Die Welt" kritikas sako šitaip: "Gausiai publikai dalyvaujant, koncertas pasižymėjo dėmesio verta pianistine pagėja. Antanas Smetona, Conrado Hanseno mokinis, skambino Schuberto C-Moll sonatą... Jaunojo muziko labai e-

nergingas ir techniškai užgūdintas perdavimas atitiko aukščiausius reikalavimus ir susilaukė nemažai aplodismentų".

Amerikoje Antanas Smetona koncertavo Clevelande, Washingtone, New Yorke, Bostone ir kituose miestuose, pasirodydamas televizijoje, radijo programose (New Yorke) bei su orkestrais.

Neįmanoma būtų išvardinti visų Antano Smetonos pasirodymų, tačiau iš visos eilės Vakarų Europos ir Amerikos spaudos šiltų atsiliepimų galima spręsti apie nemenką jauno muziko talentą ir meninį jo subrendimą. 1967 metais Kalifornijos Berkeley universiteto paskirta Alfred Hertz premija tai dar giliau patvirtina 1968 metų rudenį Antanas Smetona pradėjo profesoriauti Terre Haute Indianos Valstybiniame universitete ir šiuo metu ruošiasi eilei koncertų su vietos simfoniniu orkestru. Paklaustas apie ateities planus bei galimybes iškilti Amerikoje, apie skirtumus tarp Europos ir Amerikos muzikinių pasaulių bei prakalbintas kitais klausimais, pianistas atsakė.

"Šiuo metu esu savo darbu labai patenkintas. Turiu vilčių, tačiau tikiu, kad iškilti galima tik per begalinį darbą ir savęs tobulinimą, kuriam ribų nei galo nėra. Iškilti vienodai sunku tiek Amerikoje, tiek Europoje. Tik Europoje yra daugiau progų ir galimybių, nes ten valstybė finansuoja ir visokeriopai remia me-



Pianistas Antanas Smetona

nus ir muziką. Pvz. Hamburgo mieste yra ne tik viena iš geriausių operų, bet taip pat ir trys simfoniniai aukšto lygio orkestrai. Londone beveik kasdien vyksta koncertai, o savaitgaliais tuo pačiu metu net 10 ar 20. Abi-



Jonas Kardelis su žmona pakeliui į lignonę Montrealyje Kanadoj

JONAS KARDELIS — TEATRO KRITIKAS

(Atkelta iš 3 psl.)

tų Aukšt. pavyzdžio vertą vyrą. kos žodis norisi bent mirusiam jo darbštumas plėsti ir įvairias pareikšti. (Nors apskritai kriti-sritis. Vienas to didelio darbo kams kažkodėl dar neįpratome plotas buvo teatro ir muzikos kripagarbą rodyti).

Jonas Kardelis šviesų isitikini- auginimas, sutvirtinimas savuoju mų žmogus, tolerantas, kovoto-būdu ir, teigčiau, lietuviškos idejas už idealą, kuklus, tylus vyras, alistinės tradicijos puoselėjimu. manuoju pažvilgiu, atstovavo ry-

K. Zoromskis
Iš parodos Clevelande vasario 22-23 d.

pus Atlanto jaučiamas susidomėjimo klasikine muzika nuosmūkis. Ypatingai iškilusi Europoje vidurinioji klasė daugiau domisi pramogine muzika. Stipriai reikiasi Anglijos modernistai, kaip Beatles, Rolling Stones ir kiti. Pianistams reikalavimai labai aukšti visur. Tačiau Europoje puoselėjamas prie klasikų žymiai šiltesnis priėjimas, kai tuo tarpu Amerikoje didžiausais dėmesys kreipiamas į absoliutų pre ciziškumą. Kas liečia mano re per tuarą, turiu pasakyti, kad nefavorizuojau vėno ar kito kompozitoriaus. Skambinu, kas man geriausiai patinka, tačiau daugiasia ribojus klasikiniu ir romantiniu periodu".

Baigdamas, Antanas Smetona dar pastebėjo, kad būtų malonu turėti savo studentų tarpe ir lietuvių. Indianos Valstybiniame universitete sąlygos esančios labai geros ir pragyvenimas bei mokslapinigiai palyginti nebrangūs.

Ieškantiems daugiau informacijų Antanas Smetona maloniai sutiko asmeniškai atsakyti. Kreiptis šiuo adresu: Antanas Smetona, Music Department, Indiana State University, Terre Haute, Ind., 47809.

Džiugu, kad dar vienas talentingas lietuvis meno pasaulyje prasiskynė kelius savo talento, iš-tvermės ir griežtos darbo disciplinos dėka. Tai rimtas įnašas tiek į mūsų, tiek į šio svetingo krašto kultūrinį gyvenimą.

• Dail. Samuelio Rozino grafikos kūrinių paroda atidaryta parodų rūmose Vilniuj. Eksponuota apie 600 darbų.

Solženicino "Vėžio palata"

Sovietų uždraustas veikalas pasaulio spaudoje

JUOZAS PRUNSKIS

Aleksandras Solženicinas, kurio svarbesnieji veikalai negali pasirodyti jo paties tėvynėje Rusijoje, tapo vienu iš labiausiai skaitomų autorių Europoje ir Amerikoje. Jo knyga "The First Circle" jau ketvirtas mėnuo yra JAV-se labiausiai perkamu veikalų sąrašą.

Nors tokio plataus susidomėjimo nesulaukė antra jo nauja panašios apimties knyga — "The Cancer Ward" (išleido The Dial Press, New York, 1968 m. 616 pusl. \$8.50) — bet ir šitoji knyga yra panašiai įspūdingas jo veikalas.

Medžiagos pastarajam veikalui autorius prisirinko gydomas nuo vėžio ligos, dėl to ir veikalas pavadinamas "Vėžio palata". būdamas savo sąranga kiek panašus į Dostojevskio "Užrašus iš mirusiųjų namo", į Vienuolio "Inteligentų palatą", į Jankaus "Naktį ant morų". Tik kadangi Solženicino veikalas yra gimęs šiurpūs sovietinio eksperimento laikotarpyje, jis darosi mums įdomus ne vien literatūrinio, bet ir socialinio, valstybinio atžvilgiu.

Šiame veikle atsispindi ir mirties grėsmė pergyvenančio liginio kančia, ir gydytojų, slaugių pacientų romantika, ir iš priverčiamųjų darbų išėjusio piliečio tragika, ir buvusio partiečio pareigūno baimė: kas bus, kai po destalinizacijos grįžta jo įskusti tremtiniai ir kaliniai ir t.t.

Veikalas perpintas gyvais dialogais, giliais psichologiniais įsijautimais, pasauležiūriniais svartymais, intriguojantis ir savo turiniu, ir forma, nors gal ne tiek stipriai kaip "The First Circle".

Solženicinas mini lietuvi

Mums dar įdomu, kad tas pasaulinio garso rašytojas vienoje

MOVING

ERENAS perkrauto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto lėlimai ir pilna apdardas.

2047 W. 67th Place WA 5-8065

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos, radijal, stereo, oro vėsinatuvai. Pardavimas ir taisymas.

J. MIGLINAS

Krautuvė Marquette Parke
2346 W. 69th Street 776-1486
Namų tel. — PR 6-1063

Melyna siena (1966-1967)

prarija su valgiu atneštą aliuminį šaukštelį.

Veikale ne tik vaizduojamas ligininės gyvenimas, perpintas pacientų atsiminimais, bet su atteinančiais lankytojais atnešami ir slegiančios sovietinės dabarties vaizdai. Jeigu pradžioje knyga yra kiek šaltoka, tai toliau betgi išsivysto gana karšta intriga, ir šeši šimtai puslapių nesunku yra perskaityti.

Sovietams šis veikalas — skaudūs rakštis. Pvz. jis atskleidžia, kaip jų šalis pergyvena slogutį dėl visuotinai paplitusių kyšių. Net ir kanalizacijos vamzdžių tiesėjai, negavę kyšio, kartais "imontuoja" nugaivusią žiurkę į prausyklos vamzdžius.

Solženicinas plačiai pažįsta rusų ir iš dalies kitų kraštų literatūrą, ir jo knygoje galima rasti aforistinių užuominų iš kitų autorių. Pvz. šiame veikle jis kartoją Gorkio posakį: "Jeigu jūsų vaikai nėra geresni negu jūs patys, tai veltui juos pagimdėte ir veltui patys gyvenote".

Knygoje ryšku, kaip autorius sugeba laisvai vartoti įvairias kūrybos formas. Vietomis jis mezga

intriguojantį dialogą, vietomis įžvalgiai atskleidžia psichologinius personažo įsijautimus, vietomis panaudoja epistoliarinę formą, kitur gi pereina į prasmingą pasakojimą. Pvz. vienas sovietinėje "laisvėje" gyvenęs pilietis taip kalba buvusiam kalinui: "Štai ką galiu jums pasakyti. Jūs bentgi mažiau už mus turėjote meluoti, suprant? Jūs bentgi mažiau tereikėjo vergiškai šliaužioti ir lankstyti. Džiaukis tuo. Jūs buvote areštuoti, bet mes, kaip galvijai, buvome varomi į mitingus jūsų keikti ir pamerkti. Jūs buvote uždaryti kaltiesėjai, negavę kyšio, kartais "imontuoja" nugaivusią žiurkę į prausyklos vamzdžius. Mes juk esame kiekvienas skirtingas, ir staiga — "visi kaip vienybos formas. Vietomis jis mezga

(NUKREIPIA 5 PSL.)

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

VASARIO-FEBRUARY MEN. 27, 28 ir KOVO 1 D.D.

JACQUES CARTIER Imported French BRANDY	Fifth \$3.98
HAUTEFORT VSOP. COGNAC Imported from France	Fifth \$5.49
190 Proof GRAIN ALCOHOL	Fifth \$4.98
HINE COGNAC Imported from France	Fifth \$5.98
MEISTERBRAND GERMAN BRANDY	Fifth \$4.89
MERCIER Imported French CHAMPAGNE	Fifth \$3.98
PEPSI COLA 6 Pack, plus deposit	49c.
YELLOWSTONE 86 Proof BOURBON	Fifth \$3.98
IMPORTED PORTUGAL BRANDY	Fifth \$3.49
JIM BEAM 100 Proof BOURBON Green Glass Decanter	Fifth \$5.39

Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENDROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4 1/2%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

STAI MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELĖ:

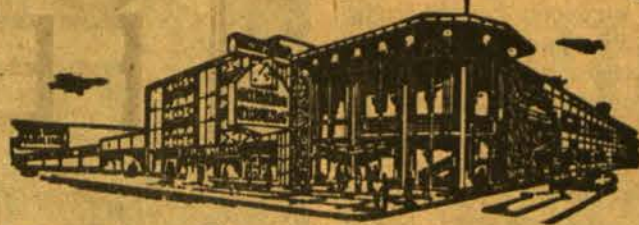
MĖNESINĖS SUTAUPOS	MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELĖ				
	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09



SAFETY DEPOSIT BOXES

5 1/4% on \$8,000.00 Certificates

4 3/4% on Pass Book Accts.



TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS:

Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30



"Laiškų Lietuviams" parengime statomas G. B. Pergolesi komiškos operos "Ponia tarnaitė" ruošėjai ir dalyviai (iš kairės): Iz. Motekaitienė (muzikinės paruošimas), M. Motekaitis (akompanuotojas), J. Valentinas (režisūra ir valdybinė partija), Vyt. Nakas (bosas) ir D. Kučėnienė (sopranas).

G. B. Pergolesi opera "La Serva Padrona"

Pokalbis su Iza Motekaitiene, muzikiniai ruošiančia šią operą "Laiškų Lietuviams" parengimui kovo 8 d. Chicagoje.

— Kodėl atkreipėte dėmesį į šią jauno italų kompozitoriaus 18 amžiuje sukurtą komišką operą?

— Grynai studijiniams motyvais. Darbas su jaunimu ir siekimas įdiegti jiems gerą muzikinį skonį — logiškai vertia rinktis tam tinkamus vokalines muzikos veikalus. Manau, kad jaunuoliui labiau žavi jauno kūrėjo veikalai ir dar tokie, kurių vertę nepajėgia sunaikinti laiko, muzikinio skonio ar eksperimentų žirkulės. Lavinant balsus ir puoselėjant meno dainos privačią studiją, jaučiu pareigą dar ir praktiškai supažindinti mokinius su menais, gyvastingai susijusiais su vokalistu profesija. Tam priemonė parenku studijai atitinkama vokalinių veikalų, dažniausiai vienveiksnių ar dviveiksnių operų. Ją bestudijuodami, mokiniai išmoksta kurti charakterius, judėti ir įgyja elementarią nuovoką apie teatrinę butaforiją, dekoraciją ir pan. Gerai išstudijuotą veikalą, palankioms aplinkybėms susiklosčius, tenka parodyti ir visuomenei arba atidėti tik į mokinų muzikinį kraištą.

Pernai, peržiūrėdama šimtus vienveiksnių operų, pasirinkau studijos sezoniniam darbui tinkamas dvi — La Serva Padrona (Ponia tarnaitė), kurią sukūrė 22 metų amžiaus italų kompozitorius G. B. Pergolesi (dviveiksmė komiška opera), ir L'Enfant Prodigue — (sūnus Palaidūnas) — bibliškai rimtą vienveiksnių operą — kantatą, kurią sukūrė irgi 22 m. amžiaus jaunuolis prancūzų kompozitorius C. Debussy, laimėjęs už šį kūrinių 1884 m. Italijos paskirtą pasaulio kompozitorių muzikinę premiją — Grand Prix de Rome. Abi operos neaprašomo grožio ir griežtai skirtingos. Kai muzikiniai abi operos buvo jau beveik paruoštos, planavome jas parodyti studijos pavasarinio sezono koncerte. Netikėtai "Laiškai Lietuviams" paprašė perleisti linksmąją operą La Serva Padrona jų tradiciniam parengimui. Pasitūlymą mielai priėmiau, daugiau damasi, kad mano studijos mokiniai gali būti naudingi šiai svarbiai lietuvių išlaikymo institucijai. Ypač, kad visus operos pastatymo techninius rūpesčius sutiko atlikti minėtas žurnalas. L'Enfant Prodigue — palikau ki to studijos sezono koncertui.

Abiejų mano pasirinktų operų vertę garantuoja nemuziejinis jų išlikimas pasaulio scenose — pirmos 200 metų, antrosios arti 100. La Serva Padrona yra komiškos operos pirmagimė. Savo laiku ji sukrėtė lyg raketa, pasaulio operinės muzikos kompozitorius, ir visuomenės dėmesio atžvilgiu "žvaigždžiavo" virš visų operų. Ji suklebėjo "muzikinį" karą kompozitorių tarpe ir laimėjo nevystantį pripažinimą iki

šių dienų, bei milžinišką skaičių pasekėjų. Pvz., net filosofas Jean Jacques Rousseau, sužavėta La Serva Padrona, parašė savo žodžius ir muziką operai "Le Devin du Village" — "in unashamed and undisguised imitation..."

— Kuo ši opera pasižymi muzikine prasme?

— Klasiškos muzikos grožiu, aiškumu: lengvomis, nuotaikingomis ir žaismingai besisypsantiomis melodijomis, meistriškai suderintomis su operos siužetu, lengvai išdėmėtomis arijomis, duetais, išbaigtomis frazėmis, melodingais recitatyvais — žodžiu — tai klasiškos muzikos brangakmenis!

— La Serva Padrona bus pastatyta sceniškai su visa 18 amžiaus butaforija. Kaip su muzika, ar akompanuos tik fortepijonas?

— Operos originale pageidaujama akompanavimui styginių kvarteto ir harpsichordo. Planistas Mangirdas Motekaitis, akompanavęs šiai operai per jos muzikinio paruošimo laiką, sutiko suorganizuoti ir styginį kvartetą. I kvietimą talkon mielai atsiliepė mūsų geriausi stygininkai: Petras Armonas gros violinele, Povilas Matukas — pirmuoju smuiku, Alfonsas Paukštys — antruoju smuiku ir Faustas Stordila — viola. Vietoj harpsichordo — Mangirdas Motekaitis skambins fortepijonu. Tad pagal operos rėmus — bus ir kompozitoriaus pageidautas orkestras!

— Humoras išaukia humorą. Taip ir komiškos operos ruošimas žadina samojų. Teko girdėti juokaujant, kad ši komiška opera turi būti pavadinta "Trečiaja opera". Pirmoji — tai Chigios Lietuvių opera, antroji — tai Dariaus Lapinsko "Maras", trečioji — tai š. Jūsų nuomone, ko Chicago lietuvių visuomenė gali tikėtis iš šio retai mūsų scenoje pasitaikančio žanro spektaklio? Kokia šio pastatymo reikšmė?

— Pirmoji šio klausimo dalis atsako pati klausimą. Ar šiam vienkartiniam pastatymui tiktų "trečiosios operos" vardas — ne manau. Kaip minėjau, nesiekiu ribotis savo dainavimo studijoje vien komiškos operos žanru — nes La Serva Padrona "Laiškų Lietuviams" parengime tebus vienkartinis mano studijos darbo eksponatas, atitęsęs studijos solistų pajėgumui parodyti veikalą viešumoje. Visuomenė, atsilankiusi į spektaklį, gali tikėtis malonios atvangos nuo įtemptos kasdienybės, gardaus, sveiko juoko iš rimto daktaro kapituliacijos prieš tarnaitės moteriško gudru-

*) The Book of European Light Opera. XI-David Ewen, 1962.

Solženicino "Vėžio palata"

(Atkelta iš 4 ps.)

Meilės ilgesys

nas! Kai mes plojome, turėjome laikyti rankas išklę, kad būtų me tikri, jog mato kaimynai ir mitingo prezidiumas. Kas gi nenorėtų gyventi! Kas pakilo jūsų ginti? Kas protestavo? Kur dabar jie? Buvo Dima Olickis. Jis susilaikė. Jis nespriešino (tegu tokia ir mintis pražūna!), jis tik susilaikė, kai buvo balsuojama, remiant reikalavimą nubausti mirtimi... Paašikink! — šaukė jie. Paašikink, kodėl susilaikai! Jis atsistojo ir išdūvusią gerkle prabilo: "Aš manau, kad per dvyliką revoliucijos metų mes galėtume rasti kitas bausmes kaip egzekuciją..." "O, tu niekše, tu bendrininke, tu agentė..." Ir sekanti rytą jis gavo pranešimą, kad yra šaukiamas į GPU įstaigą. Ir visos jo gyvenimas buvo sugriautas."

Tai ar buvo mūsų gyvenimas lengvesnis?

Ir toliau jis pasakojo, kaip gilių mokslininkų vadovėliai buvo uždrausti, kaip pagal partijos liniją reikėjo taisyti anatomijos, mikrobiologijos, neuropatologijos knygas, laikantis ignorantių nurodymų... Bibliotekose buvo įsakyma sudeginti eilę genetikos, estetikos ir kitokių knygų...

Ir taip ligoniniai besikalbėdami prisimena, kad jau per ilgai Sovietų žmonės mirko prievartinėje neapykantoje. Jie nori mylėti... "Laukinis gyvulys, grauždamas savo grobį, jaučiasi laimingas, bet tik žmonės sugeba mylėti, ir tai yra aukščiausias dalykas, ką jie gali pasiekti."

Veikale primenama, kad komunistai žmones bando apraminti ateities laimės pažadais. Į tai Solženicinas vieno savo personažo lūpomis atsako, kad laimės supratimas tiek daug keičiasi ištiesis šimtmečiais, jog sunku iš anksto ir pramatyti, kaip ją sukurti. "Jeigu mes taip galvosime apie 'laimę' ir 'augimą', mes beprasmiškai pripildysime žemę ir sukursime pergašdintų žmonių bendruomenę."

Religinė užuomina

Nors Solženicino veikalas rašytas ateistinėje Sovietų Sąjungoje, bet jame iškyla ir religinių užuominų. Vienas iš vėžio palatos ligonių — Šulubinas — kalba: "Ne visas aš numirsiu... Manys yra kažkas nenugalimo, kažkas labai kilnaus ir aukšto! Yra kažkokia dalis Pasaulio Dvasios. Ar tu nejauti šito?"

KULTŪRINĖ KRONIKA

• 400 metų sukaktį atėinančių metų rudenį švęs Vilniaus universiteto biblioteka. Sukaktis ruošiamas iškilmingai paminėti.

Šiam reikalui sudaryta komisija su rektoriumi dr. J. Kubiliu priėmė. Būsianti pagaminta dokumentinė kino apybraiža, paruošta spaudai eilė straipsnių ir knygų. Dailininkų s-ga paskelbė konkursą mokslinės bibliotekos ekslibriso ir jubiliejinio medalo projektams sukurti; būsią išleisti specialūs ženklai ir vokai. Ši biblioteka yra seniausia Lietuvoje.

• Paukšteliai 70 metų. Juozas Paukštis rašytojas, pedagogas, gyvenantis Kėdainiuose, kovo 3 d. švenčia 70 metų sukaktį. 20 metų dirbo kaip mokytojas ir direktorius Kėdainių gimnazijoje. Nuo 1922 m. pradėjo reikštis spaudoje ir yra išleisęs visą eilę knygų; kėlėta scenos veikalu, o daugiausia reikšėsi kaip beletristas. Kaip rašytojas dau-

giausia susikaupė trijuose romanuose: Pirmieji metai, Kaimynai ir Jaunystė.

• Juozas Siparis, dramos aktorius, vasario 26 d. atšventė savo 75 metų amžiaus sukaktį. Teatro darbą pradėjo 1920 m. Vilkolakio satyros teatre. Vėliau dirbo kaip aktorius Valstybės teatre Kaune, atlikdamas visą eilę svarbių rolių. Kartu su V. Dineika ir J. Petrausku dalyvavo "Linksmųjų brolių" ansamblyje. Mokytojavo Vilniaus teatro dramos studijoje ir konservatorijoje, vaidino lietuviškuose filmuose. Iš viso sukūrė apie 140 vaidmenų. Dabar gyvena Vilniuje ir tebedirba kaip Vilniaus dramos teatro aktorius.

• Šešiasdešimties Rygos lietuvių grupė neseniai aplankė Pavežžio teatrą ir žiūrėjo J. Grušo tragikomedijos "Pražūtingas apsvaigimas" pastatymą. Kaip žinia, ši Grušo pjesė yra išversta

į latvių kalbą ir jau treči metai statoma Ltepojos teatre. Ekskursantai ją ne kartą buvo matę Latvijoje, bet norėję palyginti su originaliu lietuviškuoju spektakliu, nes kiekvienas pastatymas ešas savitas.

• Algirdo Margerio (Kosto Šeštoko), čekagiškiams pažįstamo gydytojo ir rašytojo 80 m. sukaktis prisiminta ok. Lietuvoje, kur A. Margeris dabar gyvena. Jam suteiktas "Nusipelnusio kultūros

veikėjo vardas" ir sovietinė plietybė. Kaip žinome, JAV-bėse ir ok. Lietuvoje išleisti jo raštai nepasizymėjo aukštesne literatūrine kultūra. Dabartinėje Lietuvoje A. Margeris keliamas, ne tiek kaip rašytojas, bet kaip grįžęs iš JAV į rusų okupuotą Lietuvą.

Apsimoka skelbti DRAUGE. nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gali skelbimų kainos visiems prieinamos.

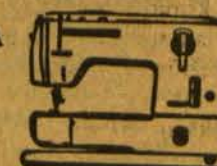
PARDUODAMI IS MODELINŲ NAMŲ BALDAI 30% ik. 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išmokėtinai. SOUTHWEST FURNITURE CO. 6200 S. Western Tel. GR 6-4421

RADIO PROGRAMA

Seniausią Lietuvių Radio Programą Naujoji Anglija, iš stoties WLYN 1360 bangos veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų. Perduodama: vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Programą vedą: Steponas J. Minkus, Bilio reikalingas kreiptis į: Baitie Floristą, gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir dienraštis "Draugas".

SIUVIMO Mašinos

* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER



Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame priemonas kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, prietaisus pagal skonį kabinėtus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestiuose.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

QUARTERLY DIVIDENDS

5 1/4 %

CERTIFICATES
(Six Month Minimum)
minimum \$10,000 or larger
in multiples of \$1,000

4 3/4 %

PASSBOOK
ACCOUNTS

STANDARD FEDERAL



SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
Archer at Sacramento Chicago 60632 VI 7-1140

ASSETS OVER \$136,000,000.00
RESERVES OVER \$11,500,000.00
(more than twice legal requirements)

HOURS: Mon., Thurs., 9 a.m. - 8 p.m.; Tues., Fri., 9 a.m. - 4 p.m. Sat., 9 a.m. - 12 noon; Wed. — no business transacted



• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237



RICHMOND AUTO SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street

Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAMS IR TAIŠYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

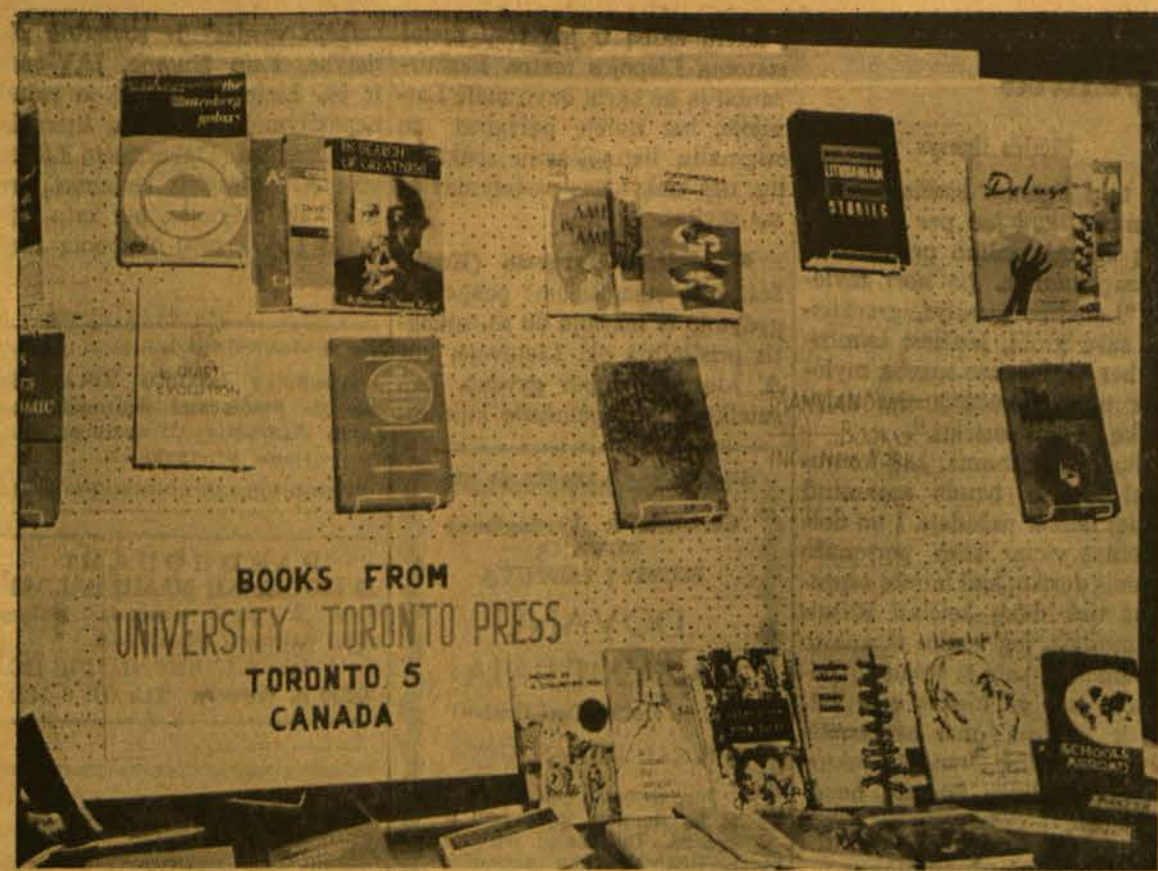
Viską perka pas Lieponį!

LIEUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.



BOOKS FROM
UNIVERSITY OF TORONTO PRESS
TORONTO 5
CANADA

Stepo Zobarsko vadovaujamos leidyklos "Manyland Books leidiniai Izmir, Turkijoje. Tenai naujo universiteto atidarymo proga buvo surengta tarptautinė knygų paroda, kuria izmiriečiai gausiai lankė. Visi ten buvo "Manyland Books" leidiniai padovanoti naujam Izmirio universitetui, kuris juos žadėjo laikyti "in permanent display". Parodos vitrinose aiškiai matome lietuvių rašytojų knygas, išverstas anglų kalba: L. Andreikaus "Amen in Amber", Aloyzo Barono "Footbridges and Abysses", J. Gliados "The Sonata of Icarus", M. Vaitkaus "Deluge", lietuviškųjų novelių antologiją "Lithuanian Stories". V. Krėvės "The Temptation", A. Vaičiūnaitės "Noon at a Country Inn", J. Gliados "House Upon the Sand". Lietuviškųjų liaudies pasakų antologiją "Lithuanian Folk Tales". Tiesiog stebėtina, kad ši viena leidykla galėjo atlikti tokią milžinišką darbą — tiek mūsų literatūros pateikti plačiajam pasauliui. Bet ar mūsų visuomenė ir mūsų fondai įsiklauba į kitokius reikalus, parodė bent kiek didesnio dėmesio tiesiog neįkainojamam šio pobūdžio lietuviškosios kūrybos prasiveržimui?

Nauji leidiniai

• **AIDAI**, 1969 m. sausio mėn. Nr. 1. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Gintys, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuvių pranciškonai. Administruoja T. Benvenutas Ramanauskas OFM, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata \$7.00.

Šiame numeryje rašo: K. J. Čeginskas, D. Sadūnaitė, A. Macėna, Z. Balvočiūnė, St. Yla, J. Gimbūtas, J. Dainauskas, V. Vizgirda, M. Gira, J. Vaitkus, A. Mažulis ir kt. Duodama plati 1968 metų visuomeninės ir kultūrinės veiklos apžvalga. Jos kultūrinio akcento ištraukas spausdiname šiandieninio "Draugo" kultūrinio priedo 2 psl.

• **AKIRACIAI**, 1969 m. sausio mėn. Nr. 1. Atviro žodžio mėnraštis. Redaguoja kolektyvas. Adresas: Akiraciai, 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

Šio numerio turinyje: Vyriausias komitetas, Iš cirklo užrašų, Drausmės sargyboje, Dainuojanti kometa, Lemiantis veiksnys, Tarp tvisto ir vulgaraus sociologizavimo ir kt.

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1969 m. sausio mėn. Nr. 1. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$5.00.

Ši karta žurnale rašo: Sesuo M. Jurgita, Justinas Pikėnas, Alf. Grauslys, Petras Maldeikis, Arūnas Lilevičius ir kt.

• **J. Vaisnora, MIC, KELIAS I ALTORIAUS GARBE**. Dievo Tarnas ark. Jurgio Matulio beatifikacijos bylos apžvalga. Generalinės Marijonų Postulacijos leidinys 1969 m. Spausdino "Draugo" spaustuvių. Leidinys 32 psl.

• **MOSŲ SPARNAI**, 1968 m. gruodžio mėn. Nr. 25. Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas. Naujas numeris 108 psl. Redaguoja Jokūbas Kregždė, 2439 W. 51st St., Chicago, Ill. 60632. Administruoja Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Kaina — auka. Naujame numeryje rašo: kun. S. Neimanas, Gražina Tulauskaitė.

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

tre, Sagan, Chardin ir daugybės kitų.

Veiklas parašytas scholastinės filosofijos metodu, tai kiek sauskas. Autorius užsimoja pradėti nuo pačių pradžių: duoda asmenį, meilės aptarimą, išstudijuoja įvairias žmogishkosios meilės rūšis ir didžią veikalo dalį skiria nagrinėti žmogaus meilei Dievui.

Meilę autorius aukštai vertina, kartodamas autoriaus Jankelvitich mintį, kad nors kiek mylėjęs žmogus gali pasakyti: "Aš gyvenau".

Autorius išryškina meilės ugdančią galią, kartodamas Dostojevskio žodžius, pasakytus "Broliuose Karamazovuose": "Stenkitis mylėti savo artimą veikliai ir nenulistamai. Ir kuo arčiau prie tokios meilės priartėsi, tuo labiau būsi įtikintas, kad Dievas yra ir kad siela nemari. Jeigu pasieksi tokį tašką, kada artimo meilė bus visiškai be savimeilės, tikriausiai tada atgausi tikėjimą ir jokia abejonė nebeįsibraus į tavo sielą. Tai tikras dalykas".

Meilė žmogui reikalinga išvesti jį iš vienišumo kančios, ir dėl to autorius kartoja Kierkegaardo

žodžius, kad pirmasis pareiškimas, kokią Dievas buvo padaręs apie žmogų, tai kad negera žmogui būti vienam. Autorius kartoja prancūzų Simone de Beauvoir žodžius: "Mums reikalingas kitas asmuo, kad mūsų pačių egzistencija turėtų pagrindą ir būtų reikalinga", Saint Exupery teisingai sako, kad mes augame, didėjame, atsidami kitų mintis. Jau Ciceronas buvo pasakęs: mylėk kitą žmogų tik dėl jo paties, be jokio apskaičiavimo akstino, ir iš to tau plauks palaima.

Dar iškalbingiau aptaria taurios artimo meilės palaima Lavelle: "Mes pasiliekame tik grynai galimybė, kol neišsikūnija matomame pasaulyje, ir tas išsikūnijimas kartu yra ir liudijimas, kuriuo mes išsilaužiame iš vienatvės ir sueiname į ryšį su kitais žmonėmis. Taigi, atrodo, reiklia gyventi kitiems, kad galėtume gyventi sau".

Prisimindamas vedusiųjų meilę, autorius randa išmintingą Simone de Beauvoir patarimą: "Jeigu vyras ir moteris su ta pačia įtampa mėsą į kurį nors draugo dirbamą ateities darbą, į vaikus, kuriuos turi ar į tą visą pasaulį, kuris išugdė juose bendrą valią, jie pasijus savo tarpe neatskiriama sujungti". Autorius blaiviai žiūri į vedusiųjų gy-

venimą ir kartoja Solovjovo žodžius, kad "dažnai seksualinės meilės patyrimas pirmasis žmogui leidžia suvokti, kad jis nemiršta".

Bet iš kitos pusės autorius pateikia ir Berdiajevo perspėjimą, kad meilė būna tiek pilna iliuzijų, nepastovumo, išmintingų patarimų nepaisymo; ji taip lengvai gali pasidaryti gyvuliška, absurdiška, kad meilei globoti tikrai yra reikalinga seksualinė moralė, monogamiška moterystė, sveiki papročiai. Tas "tabu", dieviškų ir žmoniškų įstatymų dėsniai daugeli žmonių įgalina, nepaisant jų vidutiniškumo ir apgauliškumo, išverti tame neįtikėtina, bet vis dėl to amžinai meilės stovyje.

Ypač autorius perspėja prieš donžuaną meilę, kai žmogus tampa tik daiktu kitam — tai savotiška saugybės rūšis. J. Pr.

• **Petras Norkūnas**, žinomas gydytojas, neseniai Vilniaus u-tė apgynė disertaciją tema "Dūmenys apie tiesiosios žarnos ir sigmoidinės dalies vėžio atsiradimo, profilaktikos, diagnostikos ir gydymo kai kuriuos ypatumus". Jam suteiktas med. Doktoro laipsnis.

• **Lietuvių literatūros IV tomas** (927 psl.) neseniai išleistas



ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
KENNEBUNKPORTE, MAINE,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išsinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniai šviesi kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dainininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Atlyginimas visiems prieinamas. Anišvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TĖVAI BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ.
KOL JI YRA. JOS ATETIS JŲSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE
GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: Iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v. šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS CESAS

PLANINGAS TAPYMAS

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.



PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAPYTI ŠIANDIEN!

5%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608. Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

Vilniuje. Knygoje apžvelgiama 1940-1967 m. literatūrinė raida ir kultūrinis gyvenimas. Ši knyga ir dabar parašyta pagal "socialistinio realizmo" reikalavimus, todėl gerokai sužalota, kaip ir ankstesnieji kiti šio veikalo tomai.

WAGNER & SONS

Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters.
Nuomola — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas pataravimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59



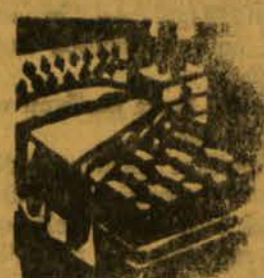
MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą. Ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998



Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmą. Ir ketvirtą. 9-9 val.; antrą, trečią. Ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.



CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo sertifikatu per annum
MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS



4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President



Kultūrinė kronika

● **Dailė šiandieninėje Lietuvoje.** Lietuvių Dailės instituto parodos Chicagoje proga Ciurlionio galerijoje praėjusį sekmadienį (vasario 23 d.) bostoniškas dail. V. Ktoras Vizgirda gausiai įsiviršiusiems meno mėgėjams pora valandų rodė šiandieninės Lietuvos dailininkų kūrybos spalvotas skaidres, jas palydėdamas labai kondensuotai, betgi taikliai akademinių žodžių lydas. Įvadas į dabartį buvo trumpas žvilgsnis į individualaus lietuvių meno raidą, pradedant pirmosiomis parodomis XX amž. pradžioje Vilniuje, primenant drauge su ekrane žymiais jų darbais Ciurlionį, Žmuidzinavičių, Varną ir kitus. Nepriklausomybės laikotarpyje pabrėžta posūkis į Vakarų ir į lietuviškosios liaudies gelmę tiek tapyboje, tiek ypač grafikoje. Trumpai čia nušviečiama ir nemažai lemianti dail. Vienožinskio rolė, Galdiko dinamiškumas ir entuziazmas.

Pereinant į šių dienų meną Lietuvoje, pabrėžiamas ypač jaunųjų dailininkų kūrybingumas, pasinėsimas modernizman. Buvo įdomu pasėkti ekrane ne vieno jų įdomią metamorfozę nuo menkaverčių socialistinio realizmo šampū iki paties abstraktizmo briaunos.

Viktoras Vizgirda čia įtikinamai nušvietė dar prieš karą susiformavusių mūsų dailininkų i-taką dabarties tenyksiūniam jaunimui. Ilgiau tad buvo stabtelėta prie Gudaičio kūrybos, kuri pokario metais ilgai ten buvo nie kur viešai nerodoma, bet dailininkas vis tiek įtakoją kone visą jaunųjų dailininkų kartą, pats šviežiai atsigaivindamas ir kitiems naujo pulso įkvėpdamas.

Grafikoje kūrybingiausi jie jaunieji (kaip Maknaitis ir kt.) kurį laiką buvo V. Petravičiaus, P. Augiaus, Telesf. Valiaus geriausių darbų įtakoje, bet su laiku nuo jų atsipalaidavo ir, eidami tūg ir ankstesnei tradicijai bei lietuvių liaudies menui dvasiniai gimininga kryptimi, pasiekė pasigėrėtinų rezultatų.

Tapyboje, vitražė, skulptūroje taipgi lauziamasi iš socialistinio realizmo varžtų, nevyngiant audringo ekspresionizmo ir kone grynojo abstrakto spalvinių kompozicijų. Jaunosios kartos darbuose su didele meile monumentalios formos nuolat kūrybingai kartojasi Vilniaus peizažų bei urbanistinių kompozicijų motyvai, kitur vėl liaudies dievidirbių išskaptuotų formų motyvai rikiuojasi individualaus spalvingumo ir kompozicijų drožėse, dar kitur lyriškas ir subtilus to paties Vilniaus bei pasakų motyvų trapumas sidabruojasi nerimstančioje grafikoje.



Jozas Bakis

Per dvi su pertrauka valandas galerijos ir parodos svečias dail. Viktoras Vizgirda parodė čikagiečiams meno bičiuliams tiek daug šio mums mažai pažįstamų dailininkų darbų, suminėjo tiek lietuvių pavardžių ir visa tai ufungė į gražiai apipavidalintą momentarą, jog susirinkusieji tik-ai buvo nuosirdžiai patenkinti, kad čia ir pilnavidure popiete.

● **Dariaus Lapinsko kūryba** Colorado universiteto dabartinis muzikos festivalyje. Nuo vasario 11 iki kovo 17 d. ketvirtajame Colorado universiteto (Boulder, Colorado) šių laikų muzikos festivalyje atėmanti pirmadienį (kovo 3 d.) bus at-likta ir mūsų kompozitoriaus Dariaus Lapinsko kūrinys. Ji yra visas kamerinis ansamblis: styginis kvartetas, fleita, trimitas, saksofonas ir bongos. Žodini šito veikalo tekstą — penkias lietuvių mokslo Li Tai-Po (701-762) noemas — dainuoja tenoras John Paton. Šį Lapinsko kūrinių festivalyje diriguoja Oswald Lehnert.

Dariaus Lapinsko kompozicijos įtraukimas žymaus festivalio programon yra gana reikš-



Kompozitorius Darius Lapinskas, kurio veiklas atliekamas Colorado universiteto muzikos festivalyje. (Žiūr. kultūrinė kronika.)

mingas ir malonus faktas ne tik pačiam kompozitoriui, bet ir visiems lietuviams. Siemetiniame Colorado universiteto muzikos festivalyje yra atliekami Bartoko, Bergo, Easkino, Ives, Kirchnerio, Schoenbergio, Weberno kūriniai. Įsiriškimas tarp jų ir Lapinsko, lietuvišką ambiciją maloniai nutiekia.

● **Seselės Agnesinos eilėraštį** "Because God Said 'Yes'" įsidės "Na ional Poetry Anthology", kurią leidžia National Poetry Press Los Angeles mieste. Tos antologijos redaktorius D. Hartman pranešė, kad sesers Agnesi-



Vytautas Valius (g. 1930) Lietuvių liaudies skulptūros motyvais (tempera, popierius, 1965). Vienas pavyzdys iš jaunosios kartos lietuvių dailininkų darbų šiandieninėje Lietuvoje. Plačiau žiūr. Kultūrinė kronika.

nos eilėraštis buvo vienas iš tų negausių poezijos kūrinių, kurie buvo išrinkti spausdinimui iš atsiųstų apie 7.000 eilėraščių. Tai jau bus šeštas kartas, kad seselės Agnesinos eilėraštis bus įdėtas į anglišką JAV poezijos antologiją.

Seselė Agnesina yra kazimierietė, gavusi mokslo daktarės laipsnį, dėsto anglų kalbą ir literatūrą Marijos Aukšt. mokykloje Chicagoje, taip pat dėsto seselių jaunųjų kolegijoje ir šeštadieniais turi paskaitas Lojolos universitete. Ji taip pat yra Sv. Kazimiero seserų vedamų aukštųjų mokyklų inspektorių ir žurnalo "The Marian" bendradarbių. Kovo pradžioje ji dalyvaus aukštųjų mokyklų direktorių suvažiavime San Francisco mieste.

● **IS Lietuvių kalbos ir literatūros instituto veiklos Vilniuje.** Šiais metais bus išleisti du monografiniai darbai: A. Jovaišo apie Liudviką Rėzą ir J. Zėkaitės apie lietuvių romano raidą iki 1940 metų. Jau spausdinamas didelis chrestomatinių būdžio veikalas "Lietuvių kalbos tarmės". Pradėtas rengti ir "Lietuvių literatūrinės kalbos žodynas" (apie 60.000 žodžių). Ruošiamas ir daugiatomis "Lietuvių liaudies dainų" rinkinys, kuris bus išleistas tematiniais tomiais (pvz. darbo dainos, istorinės dainos ir pan.). Rengiamas ir Lietuvių kalbos atlasas.

● **Du jauni lietuviai — nuotraukos menininkai amerikiečių spaudoje.** Lietuviškoje periodikoje laiks nuo laiko besireiškia mūsų jaunosios kartos, šiame krašte išsimokslinę puikūs fotografai Uosis Juodvalkis ir Jonas Dovydenas jau randami ir žymių amerikiečių žurnaluose. Štai paskutinis Chicago universiteto leidinio "The University

of Chicago Magazine" vasario mėnesio numeris yra papuoštas visu pluoštu Uosio Juodvalkio nuotraukų. O savaitinis "Time" vasario 7 d. laidoje įsidėjo Jono Dovydeno panoraminę Chicago miesto nuotrauką su John Hancock dangoraižiu centre. Malonu pastebėti ir nurodyti net kitiems pavyzdžiui, kad abudu jaunieji nuotraukos menininkai po savo darbais šiuose leidiniuose visur pasirašinėja lietuviškaisiais savo vardais ir pavardėmis, jų nė kiek nesuamerikionindami: Jonas Dovydenas, Uosis Juodvalkis.

● **Totorių kolonijų Lietuvoje** būta jau Traideno laikais? Vasario 8-tos dienos "Draugo" kultūrinis puslapis buvome idėję nuotrauką Kaišiadorių apylinkėse iškasto keisto akmens su, atrodė, arabiškais rašmenimis. Bandėme prileisti, kad tai yra kokio totoriaus kapo paminklinis akmuo. Birutė Liseckienė iš Maywood, Calif. redakcijai dabar dėl to akmens atsiuntė laišką, kuriame rašo: "Mūsų sudomino raštuotas akmuo jūsų laikraščio kultūriname priede... Mes čia stengėmės visa tai kaip nors išaiškinti. Prof. F. Khalil perskaitė ano akmens įrašą, ir štai kitą lapo pusę jo komentaras".

Gi prof. Fakhri Khalil savo angliškai rašytame laiške tvirtina, kad tas akmuo nėra antkapis, bet mahometonų mečetės dalis — įrašas, buvęs matomoj vietoj mečetėje. Pažodinis įrašo vertimas šitoks: "Yra tik vienas Dievas ir jo pranašas Mahometas. Ismail Ibn Abdullah, mahometonų vadas". Profesorius prileidžia, kad tas Ismail Ibn Abdullah galėjęs būti tos apylinkės mahometonų bendruomenės viršininkas. Sumaišau įskaitom akmenyje iškalti

metai, bet profesorius manas, jog tai, atrodo, esą mahometonų kalendoriaus 656 metai, kas atitiktų kriščiūnų kalendoriaus 1278 metus.

Kaip žinome, Lietuvą šiuo laikotarpiu valdė kunigaikštis Traidenis, turėjęs susikirtimų ir su totoriais. Gal iš paimitų karuose totorių belaisvių, o gal ir laisvai atbėgusių į Lietuvą jau Traidenio laikais, kaip rastasis akmuo liudyti, čia susidarė mahometonų-totorių kolonijos. Jeigu tikrai rastasis akmuo šiai liudyti, tai jis gerokai apgraičius išvyravusių mūsų nuomonę, kad totorių — mahometonų kolonijos įsikūrė Lietuvoje Vytauto laikais, kai jis kėsioti totorių tarpusavio gincus, jų bėglius globojo ir Lietuvoje apgyvendino. O dabar totorių kūrmasi etnografinėje Lietuvoje, gal būt, reikės nukelti į Traidenio laikus?

KUNIGO KOVOTOJO MIRTIES METINIS

Neseniai suėjo treji metai kai žuvo kun. Camillo Torres, išvien su partizanais kovojęs Santander departamente Kolumbijoje ir ten žuvęs kovoje prieš vyriausybės dalinius. Sukakties proga darbininkai ir studentai suruošė manifestacijas. Per Medellino radiją kalbėjosi kun. Torres motina pareiškė, kad jos sūnus esąs gyvas ne tik Kolumbijoje, bet ir visame pasaulyje. Pažymėtina, kad šis kunigas žuvo vienoje rankoje laikydamas evan geliją, kitoje kulkašvaidį. Krikščionių socialdemokratų partija

Platinkite "Draugą"

SPECIALIOS DOVANOS I LIETUVĄ

Populiariausios ir vertingiausios dovanos jūsų giminei.

Itališki Nylon LIETPALCIAI

Vyriški ar moteriški — visų dydžių: maži, vidutiniai ir dideli. Spalvos: tamsiai mėlyna, tamsiai žalia, ir tamsiai ruda. Kainos — įskaitant viską, jūsų giminei nieko nemokės —

- 1 LIETPALTIS — Pilna kaina \$23.40
- 2 LIETPALCIAI — Pilna kaina 36.30
- 3 LIETPALCIAI — Pilna kaina 51.20

VILNONES SKARELES

10 Vilnonių Skarelių, visų spalvų, gėlių ir ryškių motyvais Pilna kaina \$48.00

NYLON SKARELES

10 Nylon skarelių (babuškų) vienos spalvos ir margų, visų spalvų. Pilna kaina \$29.00

Geriausios amerikietiškos mastos DELICIOUS \$39.50

1 1/4 sv. keptintos kavos, 1 sv. šveicariško šokolado, 2 1/4 sv. cukraus, 2 1/4 sv. ryžių, 1 1/4 sv. sviesto, 1 1/4 sv. šveicariško sūrio, 1 1/4 sv. rūkytų lašinių, 1 1/4 sv. rūkyto kumpio, 2 1/4 sv. maitinčių vaisių, 2 1/4 sv. marmalado, 2 1/4 sv. kvietinių miltų, 1 1/4 sv. geriausio sausinių.

SIUNTINYS SEIMAI \$57.00

1 1/4 sv. keptintos kavos, 10 sv. kvietinių miltų, 2 1/4 sv. cukraus, 2 1/4 sv. Farina, 2 1/4 sv. ryžių, 1 1/4 sv. makaronų, 1 1/4 sv. medaus, 1 1/4 sv. pieno miltelių, 1 1/4 sv. sviesto, 2 1/4 sv. taukų, 2 1/4 sv. rūkytų lašinių, 1 1/4 sv. rūkyto kumpio, 1 1/4 sv. Ungar. salami, 1 1/4 sv. šveicariško sūrio, 1 1/4 sv. kiaušinių miltelių, 1 1/4 sv. maitinčių vaisių, 1 1/4 sv. citrinų sunkos, 1 1/4 sv. geriausių sausinių, 10 griubos kubų, 1 1/4 sv. marmalado, 1/2 sv. datulių, 1/2 sv. figų, 1/4 sv. pipirų, 2 gab. mūlo.

REIKALAUKITE MŪSŲ NEAPMOKAMO KATALOGO su daugybe specialių siuntinių.

UŽSISAKYKITE DABAR UŽSISAKYKITE TIK PER

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street New York, N. Y. 10010

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. kovo mėn. 1 d.

7

Bogotoje suruošė velionio minėjimą ir pareikalavo valdžią išduoti jo palaikų, kad būtų galima juos garbingoje vietoje palaidoti.

ZYMUS ADVOKATAS
Alexander Hamilton studijavo teisę tik 4 mėnesius ir pasiūlymą juos garbingoje vietoje palaidoti.

LUIZ AUTO REPAIR
TELEF. — 436-3099
KAROSERLIOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2

PIRKITE DABAR TIESIOG Nuo MR. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinų.

Geriausios gelės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834
GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYSIA
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1218
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4948 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3807 S. LITUANIA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
4354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANIA AVE. Tel. YArds 7-1138 - 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

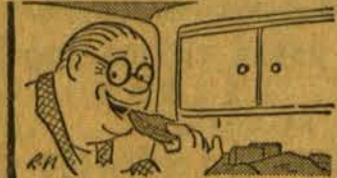
Spovgliai ir Dvogliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNA

SVARBIAUSIA NEPASIDUOTI

Ką čia šiais laikais žmogus gavėnios metu begali sugalvoti pozityvaus, kai nebėra beveik jokių pasninkų, o tik pelenai paliko, kuriuos visi vis kitiems ant galvos arba net į akis pila. Šiaip jau ant savo galvos gal ir sunkoka būtų. O reikėtų ne vienam ir ant savo galvelės užšipilti, bent gavėnios proga. Bet jei ir neužšipilti, tai bent apgailestauti už griekus. Tačiau kas šiais laikais padaro griekų, jei, anot dr. Girniaus, visi besiskundžia vi somis nelygybėmis, niekas nesiskundžia, kad jam Dievas davė per mažą proto. Visi šiais laikais gudrūs ir klaidas daro tik kiti, taigi ant jų galvų ir pelenai pil-tini.

Neseniai išėjo "Akiračių" sauso mėnesio numeris. Kadangi ei-



Gavėnioje penktadieniais negalima per daug valgyti, bet artimą pelenais pabarstyti tai nėra ypatingai draudžiama.

na kas mėnesi, tai ieškojom, ieškojom ir neradom gruodžio mėnesio numerio, matyti, jog to mėnesio "Akiračiai" nebelaiko ko nors vertu. Manytume, kad tas gruodis tikrai ne koks ten mėnuo, nes vakarai ilgi, o ir visokių švenčių pilna, taigi taip ir dingsta visas mėnuo šventėms pasiruošiant, arba, tikriaus sakant, kondicinį paruošimą bevykdant šventinių vizitų vaišėms. Taigi tas pogrūdinis "Akiračių" numeris, gal nieko per daug ir ne-nustebino, bet jis idėjo šunio pa-veikslelį, kuris ant uodegos Lietuvių Bendruomenei nunešęs tautinių šokių šventės pajamas.

Gavėnia geras metas apmąstyti ką reikia daryti, kad tavęs var-gai neprispaustų ir kitas per daug pelenais nenupilkintų. Tačiau, mūsų nuomone, svarbiausia ne tik nepasiduoti, kad tave pe-lenais barstytų, bet, jei ir apipila, nepasiduoti nusiminimui, nes gi nieko nėra žaviau, kaip atsilai-kyti prieš visas bėdas. Nors tikrai visokios bėdos vis dėlto žmogų ištinka, ir anksčiau ar vėliau pe-lenais būsi apipiltas, bet teigia-me, kad svarbiausia nenusimin-ti, nes lietuvius nenusiminė ir se-niau. Optimizmas yra tradicija. Štai ir mūsų J. Aisčio ir A. Vai-



Medicininės ir teatrinės temos

RADIKALUS PASIKEITIMAS

"Naujienu" vasario 18 d. svei-katos skyriuje dr. J. Adomavičius rašo: "Dabar dvasiškų suėjimas bendroms pamaldoms yra nau-jos komedijos: jūs dvasia nesvei-ki būdami susipešėte ir mus peštis mokinote — jūs ir taikyki-tės!"

Ligi šiol gerbiamas daktaras liepęs imtis sveikėjimo ir darnė-jimo, dabar siūlo griebtis už ku-o-lų, bet tada iš komedijos čia jau išėitų tragedija. Taigi, pagal ger-biamą daktarą protestantai su ka-talikalais, turėtų vardan sveika-tos vienas kitam per galvą duoti.

TARPTAUTINIS LIETUVIŠKŲ VYRŲ IR VYNU ĮVERTINIMAS

Ulonų pulko Alytuje apsilan-kymą gražiai prisimena pulk. L. Mitkiewicz, buvęs Lenkijos kari-nis atstovas Kaune, teigdamas: "Aktyviausiais dviejų pulkų su-siartinimo ir tautinės taikos tarp Lietuvos ir Lenkijos šalininkais pasirodė pilko kapelionas ir pul-ko komendantas (major-kvater-mistrz). Tei du vyrai (gaila, ne-užsirašiau jų pavardžių) buvo nepralenkiami stiklelių pilstyme gero lietuviško krupniko ir vėliau vyno."

"Tamsybės, lygiai kaip ir švie-sos, po puodu nepavoši."

Dr. J. Aistis

Klausimas iš studentų suvažiavimo

"Prelegentui nereikėjo ruošti paskaitai, nes jis išgelbėjo nauji veidai. Tik įdomu: kieno tie nau-jie veidai? Ar tų studentų, kurie buvo prieje išvados, kad paskai-tų salėje yra patogiausias kėdės išsipagiriojimui?"

Al. Pakalniškis, jr.

Patarimai, galiojį sau pačiam

"Tenepyksta Bronys Raila, kad aš spaudoje (dabar L.L.) prieš jį stiprokai pasisakau. Tai nėra ma-no kokia neapykanta jo asme-niui, o tik noras parodyti jam ir ypač tautininkams (kurių orga-ne jis rašo) jo rašymų negaty-vumą, jų didelę žalą mūsų vie-šam, netgi ir visos tautos inte-resui.

Laukiu tos dienos, kad Raila susipras ir, jausdamas dorinę at-sakymybę už savo skelbiamus spaudoje žodžius ir mintis, pa-naudos savo gebėjimą rašyti ne griovybai, ne mūsų viešųjų pa-pročių ir morales žalojimui, ne spaudo kultūros smukdymui, o doriesiems, kilniesiems tikslams, viešajam geriui, visos tautos inte-resui.

To aš jam ir linkiu iš visos širdies."

F. Stravinskis

Pilni ir daliniai vertimai

"Draugas" vasario 13 d. įsidė-jo Chicago's mero R. Daley pro-klamacija, išverstą į lietuvių kal-bą, o "Naujienu" įsidėjo ang-liskai, tik paskutinę eilutę apver-tę aukštyn kojom, matyt pade-monstruodami, kad buvo taipgi pradėję versti.

"Būtų labai pigu visus šunis karti ant Smetonos ir vieno tautininkų."

Dr. J. Aistis

SPYGLININKAI GUODŽIASI

Lietuviškoji kalba

A.K. iš Chicago's rašo: "Spontaniški dialogai šioje ab-solutinėje simpoziumo atmosfe-roje apie problemų situacijos pro-cesus, principinėms diskusijoms komentarai susikoncentravo iš iš entuziazmo rezervų. Taigi, po ekonominės kultūros, idėjų kri-zės ir tolerancijos sentimentams, yra agresija su tendencija į tero-rą. Susikomplicavusiems psichi-niams simptomams — motyvas populiariai propagandai.

Dialektinis objektingumas, struktūrų kriterijus ir konfliktų sistemos infiltruota subversija, fi-nansuojama kompromisais, yra revoliucijų procesas realybė. Intelektualų institucija, trans-formuota iš inteligencijos kadru, yra kultūrinis, socialinių refor-mų egzistencija, autentiška anar-chijai.

Kolegų realizuota momento o-



Kelonė per lietų

SVETIMŲ KALBŲ REIKSMĖ

Pelė su savo vaikais sėdi savo urve ir jaučia, kad prie urvo tu-pi katinas. Pelė kombinavo, kaip išeiti, bet išeiti neįmanoma. O al-kani vaikai cypia. Vargšė moti-na priejo arčiau prie angos ir pra-dėjo šuni uloti. Katinas išsigando ir pabėgo. Pelė su vaikais išėjo, susirado maisto ir sugrįžo. Ji sa-ko savo vaikams: "Matote, kaip kartais gerai mokėti svetimą kal-bą!"

— Menininkai kinko arklį ne pryšaky vežimo, bet užpakalyje vežimo.

M. Šileikis

KŪLE, KUOLAS IR KIRVIS

Didelė bukagalvė kūlė supra-kaitavusi stengėsi kuolą į žemę įkalti. Pasišokės, pasišokės — tik trach! Net kūlės šonai braška. O kuolas nė per centimetrą nepa-siduoda. Pro šalį ejo jaunas kir-vukas.

— Pavelyk man, kaimyne, — paprašė šis.

— Ką tu, vaikeli, padaryti. Aš, va, kiek svelkatos turiu ir tai — nė šniškšt, — ir kūlė dar kartą būblėjo.

Tačiau kuolas užsispyręs lai-kėsi.

— O vis tik pavelyk, — dar kartą paprašė kirvukas.

Kūlei pagaliau sutikus, kirvu-kas rūpestingai nutašė, nulygino kuolą, pastatė į vietą ir tarė:

— Na, dabar pabandyk.

Užsimojo kūlė sykį, kitą — kuolas iki pusės į žemę sulindo. Žiūri kūlė, stebisi, kraipo savo di-delę galvą.

Ką protingas viena ranka pa-darys, bukagalvis ir abiem nel-veiks atlikti.

Kuvykas

Efektinė reklama

Alf. Giedraitis šitaip entu-ziatingai liepia skaityti K. Barė-no "Atsitiktinius susitikimus":

"Po dviejų gerų dekadų sveti-muose kontinentuose po sveti-mom pastogėm jau daug mūsų kilniųjų profesionalų: advokatų, karininkų, žurnalistų, pedagogų ir kitokių buvusių žmonių padė-jo mazgotes, šluotas ir kitokius į-rankius, kuriais skynėsi sau ke-lius į ateitį: vieni jau kapuose, kiti — nuosavuose namuose. To-dėl, kas dar galite, imkite ir skai-tykite šią įdomaus turinio kny-gą."



Pagal nurašomas nuo mokesčių su-mas atrodo, kad bažnyčios yra auksinės.

Skirtingi žvilgsniai į senovę

"Lietuva tėvyne mūsų, tu did-vyrių žemė, iš praeties tavo sū-nūs te stiprybę semia."

V. Kudirka

"Praeitį, nors jinai ir kažin kaip būtų didinga ir brangi, rei-kia priimti kaip kažką netobulą ir neišbaigtą. Būtų dar geriau, jei į praeitį žiūrėtume, kaip į So-domą-Gomora, į kurią negalima ne tik grįžti, bet dargi atsigrįžti, kad ir mums nenuitiktų tai, kas nutiko Loto pačiai!"

Jonas Aistis

Vienam aukoti, o kitam tvoti

"Naujienu" vasario 13 d. pa-rašė vedamajame, kad aukas rei-kia skirti Lietuvos laisvinimo rei-kalams, o ne LB, kuri "panoro kėsintis į Lietuvos laisvinimo ko-vai skiriamas aukas".

Sekant spaudą, aiškiai matyti, kad Lietuvos laisvinimo reikalų apie 90 proc. atliko LB, taigi, tai pagal "Naujienu" Bendruome-nei ir reikia skirti aukas. Gi Spyg-liai mano, kad reikia aukoti vi-siems, kurie tik prašo, o ne tik tiems, kurie gieda:

Prašau tiktai man aukoti, O anam per galvą tvoti.

— Šiandien moterų drabužiai tokie maži, kad drabužių krautu-vės atrodė tuščios.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

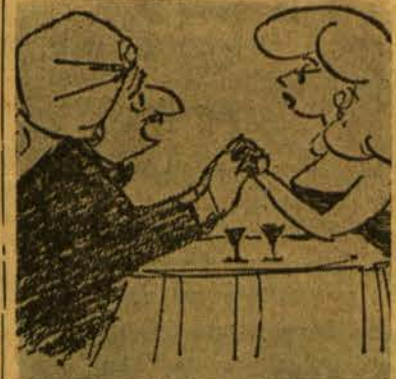
— Kipšų išdaigos. "Valstiečių laikraštis" vasario 1 d. išspau-dino šią istoriją:

"Ko seniau kipšai neprigalvo-davo. Pamatys žmogelį, su geru kvapeliu grįžtantį iš turgaus, tai iki gaidžių tais pačiais keliais pa-vedžios! Kitą, žiūrėk, krūmuose nurėdys, rūbus ant šakos suka-bins. Trečią, vėl, ant eketės pasodins... Ech, ko nebūdavo!

Dabar kiti laikai. Sumažėjus pelkėm ir raistam, ir vėlniai pri-versti tobulintis, pasirinkti nau-jas gyvenimo vietas, keisti savo išdaigas.

Antai praėjusią vasarą Šakių rajono "Bolševiko" kolūkio teri-toriijoje besibastą kipšai vieną gra-žų vakarą sėdo ant keturių rie-biausių bekonų, nusitvėrė už au-sų ir iš pirmos brigados kiau-li-džių išbildėjo nežinoma krypti-mi.

— Keturi vienu kartul Tai ne



Ak, žinote, mano žmonos manęs nesupranta, aš esu vienišas.

Naujųjų laikų Gražinos

Argentinos "Laikas" sausio 27 d. laidoje rašo:

"Šių metų sausio mėn. 11 d. vakare apie 9 val. po "Aušros" choro repeticijų Adroge seneliu namuose p. Mykolui Morkū-nui vežant choristus Bruną Ja-kavičiūtę, Adelę Kažiniauskienę, ponus Zlotkus, Leinartienę, Juo-zą Navicką ir Igną Valantinavi-čių banditų automobilis smar-kiai važiuodamas pro šalį užga-vo. Tuomet sustojus, vienas iš banditų kito M. Morkūnui vei-dan. Prasidėjo rimtos mušynės: lietuviai pradėjo stipriai gintis, ypač Ignas Valantinavičius

kartu su moterimis privertė ban-ditus kapituliuoti. Lietuvos mo-terys, Navickas ir Morkūnas liko apdaužyti, tik vienas Valantina-vičius liko sveikas. Tuomet vie-nas iš banditų jau lipant į auto-mobilį iš pasulų drožė jam į vei-dą ir sužeidė. Nežinia kokioje pa-dėtyje liko banditų gauja, nes buvo naktis. Lietuvių grupė tuo-jau pranešė policijai, paduoda-ma banditų automobilio nume-rį ir sudėti. buvo penki vyrai ir trys moterys, kurios irgi kovėsi."

Ir kas dabar gali sakyti, kad lietuviai šiais laikais nebeišau-gina gražinų.

Robert Frost

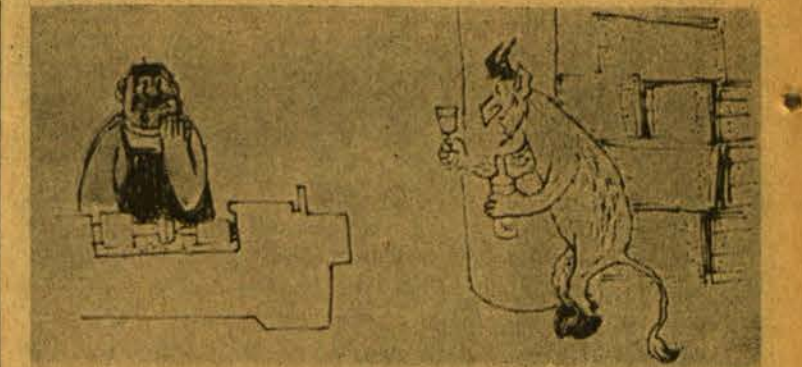
Argi nekeista, kad aukščiausią postą pasaulyje (karaliaus) gali-ma užimti be egzamino, ko rei-kalaujama iš kiekvieno eilinio gy-dytojo!

Lichtenberg

Partinis menas

Trys tautiečiai nesutarę. Penkias partijas sudarė: Vienas kėlė tautos šlovę, Kitas ėmė ir sugriovė. O vaidinęs vargšą, basą, Pasiglemžęs visą kasą. Nei plėšikai ar piratai, Tik garbingi biurokratai.

Alpukas



Žmogus mąstai. o vėlnias ateina ir vėsu. svelkatų skyrių patarimus paverčia į nieką.

NUO LENGVO IKI SUNKAUS SUŽALOJIMO

(Arba kaip apie dabartinį Pa-kruojį rašo komunistinė "Šluo-ta").

"Kai ašėjau per Pakruojį, nus'laužiau abi kojų".

Pakruojiečių užstalės daina

"Kartą vienas pakruojietis pė-dino centrine Pakruojio miesto gatve. Reikėjo jam pereiti kiton-gatvės pusėn. Ir taip jam nuti-ko, kad jo viena koja netėčia nu-sprūdo į duobikę, į vieną iš šim-to, kokiomis puikuojasi tos gat-vės asfaltas. Taigi, piliečiui ko-ja per riešą — krypt, pilietis — žvygt!

— Gelbėkit, — šaukia, — ko-jytė išsisukau! — Ir atisėdo, su-

sirietęs iš skausmo.

Susipratę ir ne be užuojautos jausmo praeiviai tuoj paskambi-no Pakruojio ligoninė. Girdi, centrinėje gatvėje tupi žmogus su lengvu kūno sužalojimu.

Atvažiuo "greitoji". Apčiupi-nėjo žmogaus koją ir nusivežė. Bet kai ligoninėje daktarai nu-kentėjusį pasidėjo ant stalo, pa-matė, kad jam ne tikta viena ko-ja išsukta ir antroji nulaužta, bet dar trys šonkauliai įtrūkė iš nu-garos pusės.

Taigi ir daktarams teko kons-tatuoti, kad vežant pakruojietį li-goninėn su lengvu kūno sužalo-jimu per centrinės gatvės duo-bes, jie gauna sunkų sužalojimą."